

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Mimoškolní aktivity studentů na základních školách
v **Jakartě****

Extracurricular activities of students at primary schools in Jakarta

Olomouc 2020, Lucie Reichertová

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Michaela Budiman, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně a za využití literatury a zdrojů v ní uvedených.

V Olomouci dne 5.5. 2020

.....

Lucie Reichertová

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá tím, jak se změnily aktivity dětí ve věku 6–10 let v Jakartě za posledních 10 let. V práci jsou zkoumány mimoškolní aktivity žáků na dvou velmi odlišných základních školách a poté srovnány s aktivitami studentů z univerzity, kteří se rozpomněli na své koníčky, kdy sami navštěvovali základní školu (před 10 lety). Práce se dále zabývá tím, do jaké míry je výběr koníčků determinován faktory, jakými jsou například pohlaví dítěte, socioekonomický status rodiny či přání rodičů. První část práce se věnuje teorii a vychází z odborné literatury. Druhá část je naopak praktická a shrnuje poznatky z terénního výzkumu realizovaného mezi dětmi, jejich rodiči a pedagogy. K získání dat bylo využito dotazníků a interview.

Jméno autora:	Lucie Reichertová
Jméno vedoucího práce:	PhDr. Michaela Budiman, Ph.D.
Název fakulty – katedry:	Filozofická fakulta – Katedra asijských studií
Název práce:	Mimoškolní aktivity studentů na základních školách v Jakartě
Počet stran:	55
Počet znaků včetně mezer:	69 090
Počet použitých zdrojů:	20
Počet příloh:	10

Klíčová slova: mimoškolní aktivity, volný čas, Indonésie, děti, základní škola, koníček

Děkuji PhDr. Budiman Michaela, Ph.D. za cenné rady, velkou podporu a čas, který věnovala vedení mé bakalářské práce. Také děkuji oběma základním školám a všem zúčastněným studentům za milou spolupráci. Dále děkuji svému otci.

Obsah

1	Úvod	9
	Teoretická část	10
2	Volný čas dětí	10
2.1	Možnosti využití volného času.....	11
2.1.1	Základní lidské potřeby.....	12
2.1.2	Volnočasové aktivity.....	12
2.2	Hlavní příčiny odklonu od aktivního života.....	14
2.3	Socializace dětí.....	15
2.4	Vliv vnějších faktorů.....	15
2.4.1	Rodina	15
2.4.2	Kamarádi	16
2.4.3	Masmédia	17
2.5	Charakteristika věkového období.....	17
2.5.1	Věk 6–10 let	17
2.5.2	Věk 15–20 let	18
3	Institucionalizace volného času	19
3.1	Centra propojená se školami	19
3.2	Skaut v Indonésii.....	20
3.3	Nížkoprahová centra	20
	Praktická část	22
4	Metodika výzkumu	22
5	Místa výzkumu a účastníci	23
5.1	SD Master.....	23
5.2	SD Negeri Anyelir.....	25
5.3	Universitas Indonesia	27
6	Výsledky pozorování	28
6.1	Rozdílnost aktivit SD Master a SD Negeri Anyelir	28
6.2	Rozdíl mimoškolních aktivit po deseti letech	35
6.3	Vyhodnocení nasbíraných dat	42
7	Závěr.....	43

Summary.....	45
Seznam literatury	46
Seznam příloh	48
Přílohy.....	49

Seznam grafů

Graf č. 1: Pohybové či umělecké aktivity.....	28
Graf č. 2: Možnost hraní na hudební nástroj	29
Graf č. 3: Návštěva mimoškolního klubu	30
Graf č. 4: Jiné činnosti po škole.....	30
Graf č. 5: Nejoblíbenější sport mezi žáky.....	31
Graf č. 6: Rodiče a stejné záliby	32
Graf č. 7: Vysněná činnost.....	33
Graf č. 8: Sport vs. telefon.....	33
Graf č. 9: Klub školní nebo mimoškolní.....	34
Graf č. 10: Následování výběru rodičů či kamarádů	35
Graf č. 11: Pohyb či umělecké aktivity.....	36
Graf č. 12: Následování výběru rodičů či kamarádů	36
Graf č. 13: Frekvence provozování dané aktivity.....	37
Graf č. 14: Levné či drahé aktivity	37
Graf č. 15: Aktivity sami či s kamarády	38
Graf č. 16: Pohled na aktivitu z dětství.....	39
Graf č. 17: Stejně aktivity jako dříve	39
Graf č. 18: Důvod ukončení svého koníčku	40
Graf č. 19: Vysněná činnost v dětství	41
Graf č. 20: Stejní kamarádi z daného kroužku.....	41

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Představení žáků v Saung Angklung Udjo v Bandungu	49
Obrázek č. 2: Hra na angklung v Saung Angklung Udjo v Bandungu.....	49
Obrázek č. 3: Vstupní brána SD Master	50
Obrázek č. 4: Vnitřní prostory SD Master	50
Obrázek č. 5: Ředitelka SD Master, nahrávka č. 1	50
Obrázek č. 6: Třída žáků SD Master.....	51
Obrázek č. 7: Žáci SD Master.....	51
Obrázek č. 8: Interiér SD Negeri Anyelir	51
Obrázek č. 9: Kancelář učitelů SD Negeri Anyelir	52
Obrázek č. 10: Učitelský sbor SD Negeri Anyelir se třemi studentkami z Univerzity Palackého v Olomouci	52
Obrázek č. 11: Učitelka SD Negeri Anyelir, nahrávka č. 4.....	53
Obrázek č. 12: Třída žáků SD Negeri Anyelir.....	53
Obrázek č. 13: Žáci SD Negeri Anyelir.....	54
Obrázek č. 14: Kampus a knihovna Universitas Indonesia	54
Obrázek č. 15: Spolužáci a účastníci výzkumu z Universitas Indonesia.....	55

1 Úvod

Tato bakalářská práce se zaměřuje na volný čas dětí na základních školách v Indonésii, konkrétně v Jakartě. Zkoumá, zda škola nabízí po skončení povinné výuky svým žákům další aktivity, nebo zda jsou děti nuceny vyhledávat kroužky mimo ni.

Psychické i fyzické zdraví si budujeme od malička my sami, ovšem každého z nás ovlivnilo i mnoho dalších faktorů v průběhu dospívání. Jedním z nich jsou právě podmínky, v nichž jsme byli vychováni, a také na nás působili lidé, ke kterým jsme vzhlíželi. Pokud naši rodiče nikdy aktivně nevyužívali volný čas, nebo mají časově náročnou práci, dá se očekávat, že nebudeme vedeni k tomu se sami zajímat v dětství o smysluplné vyplnění doby mimo školu.

Pohyb jako takový je od pradávna přirozený pro naše tělo a dříve byl často spojován zejména s prací. V minulosti jsme byli nuceni se hýbat také proto, že možnosti dopravy byly značně omezené. S postupnou modernizací si lidé nacházeli různé aktivity, aby se zabavili, odreagovali, a dále také vznikala touha soutěžit a být v něčem nejlepší. Volný čas se začal využívat jinak, účelněji, a tak se rozrostla i škála možných činností, které lze dělat jak pro radost, tak profesionálně.

Práce se zaměřuje na mimoškolní aktivity žáků ze základních škol, protože toto věkové období je nejdůležitější pro formování osobnosti a dobrého tělesného vývoje jedince. Sledovat trávení volného času u dětí je důležité také z hlediska prevence sociálně patologických jevů. V dnešní době se často tráví volný čas pasivně, a to i proto, že s přibývajícím věkem mají děti čím dál tím méně času. Zřejmý je i nárůst možností dopravy, kterou lidé mohou využívat ve svém každodenním životě. Pohybu máme méně, lidé už nechodí tolik pěšky jako dřív, děti mají přístup od útlého dětství k mobilům, tabletům a počítačům. Většinou si děti hledají vzor ve svých rodičích, opakuji jejich chybné návyky, které poté u nich přetrvávají až do dospělosti.

Práce se také zabývá aktivitami, které jsou pro děti v Jakartě dostupné a které tak mohou vykonávat. Zkoumá, zda jsou finančně dosažitelné pro všechny, nebo zda to, že děti mohou pravidelně docházet na určitý kroužek, je spíše výjimkou. Výzkum se proto uskutečnil na velmi odlišných základních školách a veškeré výsledky od žáků jsou porovnávány s odpověďmi studentů z univerzity, což umožňuje pozorovat vývoj za posledních deset let.

Teoretická část

2 Volný čas dětí

Volný čas je odjakživa chápán jako významná hodnota v životě jedince i celé společnosti, která napomáhá k rozvoji a seberealizaci. Psychickou a fyzickou stránku člověka neovlivní krátkodobé trávení volného času, například o prodlouženém víkendu nebo dovolených, ale určitě člověka zformuje způsob, jakým tráví svůj každodenní volný čas. Každý člověk by měl mít ve svém denním režimu vyhrazené místo pro tělesnou činnost. Nejvíce času mají mladí lidé a nejméně lidé ve středních letech. Je to způsobeno tím, že dokud člověk nemá práci, rodinu a závazky, stará se pouze sám o sebe a má mnoho možností, jak využít svůj volný čas. Dospělí lidé ale mají mnoho povinností souvisejících kromě jiného s rodinou a péčí o děti.¹

Zdravými návyky u dětí by měly být dostatek spánku, pravidelný režim aktivního vyžití, pestrá a kvalitní strava, dodržování pitného režimu a omezení pasivně stráveného času u televize nebo počítače na minimum. Veškeré činnosti, prováděné mimo povinné školní vyučování, utváří názory dětí, jejich vlastnosti, charakterové rysy i budoucí hodnoty. *„Náplň volného času dětí mohou tvořit nejrozmanitější činnosti: od nejorganizovanějších až k nejspontánnějším, vyznačujících se nejnáročnější duševní a tělesnou aktivitou až po činnosti na aktivitu nenáročnou, od kulturně vysoce hodnotných až po zaměřené na prostou relaxaci, odreagování, od individuálních a konaných pro sebe až po činnosti kolektivní a činnosti široké společenské angažovanosti.“*² Psychologové jsou zajedno, když tvrdí, že dítěti při povinné školní docházce stačí dva mimoškolní kroužky. Aby nebylo přehlacené, ale aby ho činnost zabavila a odreagovala.

Mimoškolní aktivitou myslíme činnost, které se jedinec věnuje po skončení povinné školní docházky. Využití volného času má několik podmínek, aby bylo považováno za kvalitní:

- Má své postavení ve vytváření hodnot dětí i dospělých.
- Jedince striktně nevymezuje, ale podporuje všestranný rozvoj.
- Je protikladem hodnotného nasazení jak v práci, tak ve škole.

¹ SELUCKÝ 1966, str. 179.

² BLÁHA 1984, str. 35.

- Formuje nové sociální vztahy a napomáhá se společenskou komunikací.
- Rozvíjí zdravý mentální a fyzický stav jedince a utváří jeho životní styl.
- Působí kladně proti sociálně patologickým jevům při dospívání jedince.

Volný čas dětí není pouze o tom, jaký si zvolí koníček, ale také jaké mají doma zázemí. Základní podmínkou optimální výchovy jedince tvoří uspokojení jeho potřeb v každém věku spojené s citovou vazbou na rodiče, tím se zajistí i klidné a harmonické prostředí, kde se dítě cítí v bezpečí a má zajištěny všechny primární i sekundární potřeby.³

2.1 Možnosti využití volného času

V dnešní moderní době mají lidé nepřehledné množství nabídek, jak mohou trávit svůj volný čas. Zvolené činnosti by měli dělat dobrovolně a rádi, měly by jim přinášet pocit uspokojení a odreagování. To, jak lidé tráví volný čas, ale není vždy zcela libovolnou záležitostí, jak se na první pohled může zdát. Člověk se sám podílí na vyplnění svého volného času.⁴ Je to čas, kdy se už od útlého dětství jedinci snaží rozpoznávat, co je pro ně samotné dobré a co ne, co je dobrovolné a co je nutnost, určují si hranici mezi prací, učením a odpočinkem.

U dětí je ale skoro nutností pedagogické vedení jejich volného času. Hlavní podmínkou je vždy to, že činnost nesmí být dítěti vnucována, účast by měla být dobrovolná a připravený program pestrý a proměnný. Meisner uvádí ve své publikaci v časopisu *Pedagogika*, že „volný čas nabízí velkou možnost poznávat sám sebe a jednat sám se sebou bez negativního pocitu vnějšího tlaku, nabízí také prostory potřebné samoty člověka pro nerušenou sebereflexi, sebehodnocení.“⁵

Neexistuje pouze jeden druh volnočasových aktivit, máme jich celou škálu. Omezujícím faktorem je, do jaké míry si lidé sami mohou určit dobrovolnost vykonávané činnosti. Následující kapitoly představují typy volnočasových aktivit.

³ SCHNEIDEROVÁ 1988, str. 169.

⁴ BLÁHA 1984, str. 50.

⁵ MEISNER 1968, str. 896.

2.1.1 Základní lidské potřeby

Jde o takové činnosti, které člověk vykonává pro své fungování v každodenním životě a dále pro správný chod jeho domácnosti. Nejsou to tudíž aktivity, jež si člověk dobrovolně vybere jako náplň svého volného času, avšak i tak se tyto činnosti do volného času počítají. Patří sem uspokojení nejzákladnějších lidských potřeb, a to spánek, potrava a doplnění tekutin, osobní hygiena, potřeba vyměšování, potřeba rozmnožování, ale také lékařská péče a sociální potřeba a celková péče o domácnost.

2.1.2 Volnočasové aktivity

Jsou to takové aktivity, které si člověk dobrovolně a svobodně zvolí na základě svých potřeb a tužeb. Existuje jich nespočet, zda jsou aspoň některé z nich seřazeny podle základního zaměření.

- Manuální – zahrádkaření, šití, práce s keramickou hlinou, kutilství.
- Fyzické – sport, procházky, turistika.
- Kulturně umělecké pasivní – četba, poslech hudby, účast na divadelních představeních.
- Kulturně umělecké aktivní – zpěv, herectví, fotografování.
- Kulturně racionální – neformální vzdělávání, řešení luštitelských úloh.
- Společenské – členství v politických sdruženích, rodinné návštěvy.
- Hry a sběratelství – společenské hry, filatelie,⁶ filokartie⁷.
- Pasivní odpočinek – posedávání, popíjení kávy, kouření.

Hlavními dvěma směry aktivit pro děti jsou umělecká činnost a sportovní činnost. Děti si vybírají svůj koníček na základě svého talentu a přání, či přání rodičů.

2.1.2.1 Umělecká činnost

„Umění je jedna z forem společenského vědomí, je specifickou potřebou a reakcí člověka na realitu života. Umělecké dílo je odrazem objektivní reality, který je formován subjektem tvůrce a jeho postoji i specifickými pracovními postupy. Každé umění má

⁶ Sbíráání poštovních známek.

⁷ Sbíráání pohlednic.

v sobě prvky abstrakce, hluboko proniká podstatou jevů a procesů, analyzuje je, vybírá typické pro konkrétní estetický záměr.“⁸ Jedná se o široký pojem a má mnoho zastupujících disciplín, ale ne každý umění ovládá. Už od starověku se tato oblast kreativní tvorby dělí na dvě části, výtvarné umění, do kterého spadá například malba, sochařství, a druhou je múzické umění, kam se řadí tanec, zpěv, divadelnictví a hra na hudební nástroj. Jakékoliv hodnocení umělecké činnosti je subjektivní záležitostí.

2.1.2.2 Umělecké školy v Indonésii

V Indonésii se nacházejí i speciální umělecké školy, kde děti vyrůstají, spí, jí a učí se specifickému umění, které si vyberou. Takovým místem je třeba Saung Angklung Udjo v Bandungu,⁹ kde se konají představení a zároveň slouží jako škola pro malé talenty. Vzdělávací centrum má za cíl zachovat sundánskou kulturu, která zahrnuje hru na *angklung*¹⁰ a učit ji mladé lidi. Zároveň učitelé vkládají do této hudby novodobé prvky, aby byla přitažlivější pro mladou generaci. Tato společnost byla založena už v roce 1966 panem Udjo Ngalagena, po kterém se místo jmenuje. Atmosféra je tematická pro výše zmíněnou kulturu, vše je vyrobeno z bambusu, stejně tak jako nástroje, které děti používají k výuce a při představeních.¹¹

2.1.2.3 Sportovní činnost

Sport a veškeré činnosti, jež zahrnují aktivní počínání jedince, jsou prevencí proti únavě, jsou antidepresivní, způsobují euforii, utužují jak tělesnou, tak i duševní stránku, jsou důležité pro zdravý vývoj. Není to pouze náročná fyzická aktivita, neboť mezi sportovní činnosti se řadí i mnoho dalších aktivit, jakými jsou například turistika, sportovní hry, táboření, pobyt v přírodě, sportovní gymnastika, lehká atletika, plavání, lyžování, sáňkování, bruslení i cyklistika.

Řada studií prokázala, že včasný rozvoj pohybu je stejně důležitý jako péče o rozumový rozvoj a naučení řeči. Už od kojeneckého věku dítěte se doporučují pohybová cvičení pro správný růst a mobilitu. Do 6 let dítěte, kdy nastupuje do školy,

⁸ URBAN 1970, str. 33.

⁹ Hlavní město provincie Západní Jáva v Indonésii.

¹⁰ Bicí hudební nástroj vyrobený z bambusu, na který se hraje pomocí třepání a je typický pro etnikum Sundánců na Západní Jávě.

¹¹ Příloha č. 1, Obrázek č. 2.

se utvářejí ty nejdůležitější základní pohybové dovednosti, což ovlivňuje i postoj k pohybu v pozdějším věku dítěte.¹² Aktivní trávení volného času kompenzuje nepříznivé podmínky vnějšího prostředí a zajišťuje odreagování od stereotypních pracovních činností. Je prospěšné i díky tomu, že v jedinci vyvolává radost z vlastní síly, probouzí v něm tvůrčí pocit a vyvolává pozitivní změny v lidském organismu.

Sport není přínosný jen tím, že je zásadní pro naše zdraví, prospívá v podstatě celé osobnosti a díky němu se děti dokonce učí interakci s dalšími lidmi. Můžeme tedy konstatovat, že právě proto jsou kroužky pro dítě skoro nutnou součástí jeho života. Je neopomenutelné, že samovolně vedou k sociálnímu kontaktu bez nátlaku dospělých.

2.2 Hlavní příčiny odklonu od aktivního života

V mnoha případech se teorie neseťkává s pozitivním ohlasem v reálném životě. Děti mohou narazit na překážky, jež jejich aktivitu v nějakém směru ovlivní. Důvody, pro které děti přestávají vykonávat své volnočasové činnosti, jsou:

- negativní vlivy sociální skupiny,
- rodina, která neplní svou výchovnou funkci v požadované míře,
- špatné sociální zázemí rodiny a nedostatečné finanční možnosti,
- nástup pasivity, nechuti nebo neschopnosti,
- nedostatek volného času,
- tělesný, mentální nebo sociální handicap,
- nepřiměřený tlak ze strany rodičů,
- nevhodně zvolená aktivita.¹³

Za celé období růstu a dospívání dochází hned k několika obdobím vzdoru. Ve věku, kdy dítě nastupuje do školy a je kladen větší důraz na jeho samostatnost mohou být tyto jevy pozorovány, ale obecně se dítě může vzbouřit kdykoliv proti čemukoliv, pokud se cítí ukřivděné. Další velice náročné a výbušné období nastává v období puberty (běžně trvá od 12 let až do 18 let), kdy dítě jedná výhradně podle vlastního úsudku.

¹² SCHNEIDEROVÁ 1988, str. 172.

¹³ HODANĚ 2002, str. 98.

2.3 Socializace dětí

„Komplexní proces, v jehož průběhu se člověk jako biologický tvor stává prostřednictvím sociální interakce a komunikace s druhými sociální bytostí schopnou chovat se jako člen určité skupiny či společnosti.“¹⁴ Jde o proces, který probíhá už od kojeneckého věku po dobu celého života, při němž si jedinec postupně uvědomuje své celoživotní směřování. Osobnost dítěte formuje směs vlivů všech lidí, se kterými se přirozeně při socializaci dostává do kontaktu. S moderními technologiemi se socializační prostředí prohlubuje a díky mladé generaci jsou do činností zahrnuti mnohem více i starší lidé než kdy dříve. Sportovní a umělecké činnosti mohou být dobrou příležitostí pro socializaci jedince. Ta je nezbytná pro udržení celistvosti společnosti a předávání zvyků, norem a hodnot mladé generaci.

Socializace se úzce pojí se socioekonomickou situací rodiny. Děti ze středních vrstev mají, co se týká navázání kontaktů ve škole a při mimoškolních aktivitách, které později rozvinou a přinesou jim do budoucího života pozitiva, mnohem větší šance než děti ze sociálně slabších rodin.

2.4 Vliv vnějších faktorů

Při vytváření individuality jedince působí mnoho faktorů. Určité předpoklady a zděděné vlohy si každý přinese na svět s narozením, ale celý další vývoj osobnosti je podmíněn mnoha skutečnostmi, jednou z nich je sociální prostředí, ve kterém vyrůstá. Hlavní roli hraje rodina jako primární sociální skupina. Později ji doplňuje škola a kroužky, kde děti poznávají své vrstevníky a získávají tak nové vzory.

2.4.1 Rodina

„Z historie je známo, že rodina je jedinou institucí, která přetrvala dobu delší než deset tisíciletí. Sama tato skutečnost potvrzuje mimořádný význam rodiny jak ve vývoji společnosti, tak ve vývoji jedince.“¹⁵ Rodina je prvním prostředím dítěte, kde se učí vnímat svět a základní sociální normy. Přijímá hodnoty, které jsou v rodině nastavené a podle nich se tvoří osobitý vzorec chování. Většina problémů nastává až v období puberty, kdy se dítě osamostatňuje a může se proti nastaveným normám bouřit a rázně

¹⁴ Velký sociologický slovník, 1996, str. 1012.

¹⁵ SCHNEIDEROVÁ 1988, str. 166.

je odmítat. Vše záleží na postavení rodiny, zda je velká, nebo malá, jakou má životní úroveň a také úroveň bydlení a vybavení domácnosti. Rodina nejen že inspiruje dítě k nějaké činnosti, ale také díky ní dochází k realizaci toho, co si dítě vybere.

V praktické části je popsáno, kolik procent rodičů v Indonésii sdílí stejné zájmové činnosti se svými dětmi. Dále práce uvádí, kolik času reálně rodič stráví se svým dítětem a jakým způsobem mu danou aktivitu demonstruje, to je také velkým ukazatelem toho, jestli dítě u kroužku vydrží do budoucna, nebo nikoliv.

Dítě v první řadě napodobuje své rodiče a aktivity, jež vykonávají. Je pochopitelné, že to může být nežádoucí v případě špatných návyků a pasivity rodičů. Dříve nebo později dítě rozvine své kreativní myšlení a začne uskutečňovat individuální zájmovou činnost, která může být z úplně jiné oblasti, než kam bylo vedeno rodiči. V tuto chvíli by měli rodiče cílevědomě, ale opatrně, podporovat zájmy a nadání svých dětí, které si samy činnost vybraly. Je přirozené, že rodiče, kteří kladou důraz na zdravý životní styl a aktivní přístup k životu svého dítěte, ho budou navádět a podporovat v mnoha činnostech. Ovšem situace, kdy rodiče nepodněcují své dítě k výsledkům a jakékoliv aktivní činnosti, vede k tomu, že si děti od brzkého věku osvojí bezcílné mimoškolní setkávání s přáteli, které jedince nijak neobohacuje o nové zkušenosti.

2.4.2 Kamarádi

Vrstevníci ovlivňují chování a zájmy jedince, stejně jako rodina, po celý život. Nejvíce se to projevuje v období puberty a dospívání. Jedinec se může chovat spontánněji a nachází ve skupině větší porozumění. Vrstevníci bývají lidé přibližně stejně staří, kteří disponují stejnými zájmy. *„Příslušnost k takovéto skupině poskytuje zázemí a ochranu, kompenzuje jejich sociální a citovou deprivaci, vytváření sociálních vztahů a pocitu bezpečnosti má pro jejich členy někdy stejný význam jako obsah činnosti. Pomáhá překonávat sociální izolaci a přispívá k jejich socializaci a k osvojování pozitivních hodnot. V některých případech však působí opačným směrem. Důsledkem se tak stává antisociální a delikventní chování (bandy, gangy).“¹⁶*

¹⁶ HOFBAUER 2004, str. 99.

2.4.3 Masmédia

„Obrazovky jsou součástí života, ale neměly by být v životě to hlavní.“¹⁷

Hromadně sdělovací prostředky fungovaly odpradáвна, nejdříve v podobě tištěné, jako jsou noviny, časopisy a knihy, později i audio nebo vizuální média, jako například rozhlas a televize. Ovšem za poslední desetiletí je doplnily i moderní technologie jako jsou telefon, tablet a obecně internet. Staly se významnou složkou v životě každého člověka, včetně dětí jako zdroj zábavy. Působí jako náplň volného času, ale může také poskytovat studijní a informační materiály. Není stanovena přesná doba, která je ideální pro trávení času u obrazovky, ale pouze doporučená. Masmédia, jak už z názvu vyplývá, mají tu výhodu, že mohou ovlivnit velké množství lidí najednou.

Moderní technologie mají bohužel i svou stinnou stránku – potlačují aktivitu jedince a udržují ho tak v pasivním stavu. Rodiče také musí jít dobrým příkladem svým dětem, pokud se oni sami nemohou odtrhnout od obrazovky, děti budou pravděpodobně opakovat tento návyk. Na internetu mohou děti i mládež hrát násilné hry, které v nich probouzí agresivitu, a lze najít i mnoho dalších negativních jevů, včetně šíření pornografie.

2.5 Charakteristika věkového období

Následující kapitola pojednává o dvou věkových skupinách, které byly v práci zkoumány. První skupinou byli žáci ve věku 6-10 let a druhou skupinou byli studenti z Universitas Indonesia, kteří spadali do věkové skupiny 15-20 let. Jiné věkové skupiny nebylo nutno popisovat, jelikož v práci nefigurují.

2.5.1 Věk 6–10 let

Věk, kdy dítě nastupuje do školy, je nejdůležitější pro formování jeho osobních vlastností, morálních rysů a upevnění charakteru. V tomto věku začíná přijímat mnohem více vědomostí a úkolů než kdy dříve a je možné začít s pravidelnou přípravou jakéhokoliv koníčku. Jedinec by neměl být přetěžován a hranice jeho možností by měla hrát důležitou roli. Výrazné zdokonalování se v tomto věku projeví v pohybových činnostech, dojde ke zlepšení koordinace částí těla a dále se vyvíjí jemná motorika.

¹⁷ JOSHIOVÁ 2018, str. 4.

Pokud se stane, že dítě nemá možnost se zbavit aspoň určité své aktivní živosti, je neukázněné, nervózní a nedokáže se soustředit.

Většinou bývá osobnost dětí při nástupu do školy extravertní, nastává mnoho nového v jejich životě, poznávají nové věci a vznikají tudíž i mnohostranné zájmy. Děti začínají poznávat rozdíl mezi iracionálními představami a reálným světem, mají lepší orientaci a rozvíjí se i logická argumentace. Není výjimkou, že děti mladšího školního věku sbírají nejrůznější předměty. Mnoho času zabírá učení, jelikož dítě je ještě zvědavé a vyznačuje se velkým zájmem o všechno nepoznané.

Žáci mají 5denní školní docházku, to s prázdninami, víkendy a svátky tvoří téměř polovinu roku, kdy žáci nechodí do školy. Je důležité se jim věnovat a obohacovat jejich volný čas jak ve volných dnech, tak i ve dnech po vyučování. *„Mladí lidé se formují i mimo vyučování a mimo dosah přímého a bezprostředního vlivu rodiny. Jejich formování ovlivňuje široké společenské prostředí a podmínky života... Uplatňují se přitom vlivy záměrné i nezáměrné, pozitivní i negativní.“*¹⁸

Přílišné sledování televize u dětí podporuje lenost a je prokázáno, že sledování agresivních scén jednoznačně vzbuzuje v dětech násilí. Nejde jen o zvýšenou pasivitu člověka, ale také to může nabízet zkreslený pohled na realitu, což je u dětí nebezpečné a často mizí hranice mezi realitou a fikcí.

2.5.2 Věk 15–20 let

V tomto věkovém období se vyvíjí tělesná síla, u některých jedinců přibývá váha, u jiných výška. Nedílnou součástí života se stává samostatnost, kdy se osobnost dítěte při zdravém vývoji dostane přes předpubertální a pubertální fázi do období dorostu. Dochází k postupnému překonávání dětské nesamostatnosti, závislosti na rodičích, k nezávisle fungujícímu jedinci, který si sám vytváří smysluplné činnosti a formuje svůj život na základě podnětů vnitřních i vnějších. Pokud by děti zůstaly zcela závislé na svých rodičích, znamenalo by to ponechání je v pasivitě a na infantilním stupni vývoje. Jakákoliv tělesná aktivita by měla být součástí každodenního života, nezávisle na tom, zda je organizovaná nebo ne.

¹⁸ BLÁHA 1984, str. 7.

3 Institucionalizace volného času

Na rozdíl od Indonésie má Česká republika výhodu v rozmanitosti nabízených kroužků pro děti, navíc mnohé z nich jsou propojeny se školou. Také děti ze slabších socioekonomických poměrů mají možnost smysluplného využití volného času. V Indonésii jsou ovšem eventuality aktivit pro děti trochu jiné. Děti tam nemají buď žádné, nebo jen velmi omezené možnosti, které jim navíc ve středním školním věku končí, nebo se ještě více redukuje.

Cílené využití volného času u nás v dnešní době zajišťuje mnoho zařízení, ale je prokázáno, že i přes velkou nabídku kroužků je poptávka stále vyšší a mnohé rodiny si ji nemohou dovolit nejen z finančních důvodů, ale také kvůli jejich časovému vytížení v práci, dopravním podmínkám nebo nedostatečné kapacitě kroužku.

3.1 Centra propojená se školami

Specializovaná zařízení u nás jsou propojena se školami a volný čas dětí je zde pravidelně pedagogicky ovlivňován, existují například střediska pro děti a mládež. Žáci zde mohou trávit svůj volný čas a aktivity se volí podle aktuální situace. Děti mají možnost využívat školní družiny, kluby, zájmové kroužky ve školách, kde je ovšem jen omezená nabídka možností. Družiny existovaly již od roku 1948, ale už po roce 1950 se význam družin výrazně změnil, nešlo pouze o všestranné rozvíjení osobnosti dětí a naučení je správnému využívání volného času, ale tak trochu i o nahrazení rodinné péče. Tuto možnost žáci v Indonésii nemají, odcházejí po vyučování domů nebo na kroužky.

V ČR fungují také jazykové školy, občanská sdružení, sdružení dětí a mládeže – Junák,¹⁹ a církevní domy a Domy dětí a mládeže, jež se snaží rodičům co nejvíce péči o děti ulehčit a po domluvě mohou i pracovníci DDM vyzvedávat děti ze školy nebo z družiny a odvádět je přímo na kroužek. Specializované a odborně vedené zájmové činnosti, kde je větší výběr aktivit a přímé zaměření pracovníka na dítě, jsou zpoplatněny. *„Mezi podílem rodiny a školního vyučování na kulturním využívání volného času žáků a podílem výchovy mimo vyučování je však rozdíl: výchova mimo vyučování organizovaná školou i neškolskými institucemi a organizacemi nejen žáky*

¹⁹ Národní organizace, která je součástí celosvětového skautského hnutí.

*připravuje a vychovává k účelnému využívání volného času, ale přímo ho s dětmi v praxi společensky a pedagogicky správným způsobem realizuje.*²⁰

3.2 Skaut v Indonésii

Čím ovšem Indonésie po celé délce hlavních ostrovů vyniká, jsou skautská sdružení pro děti a mládež. Tato organizace nabízí vzdělání pro děti od 7 do 25 let, kde se členové dělí do čtyř skupin podle věku. Veškerá činnost se propojuje se školstvím, nabízí dětem a mladistvým organizované trávení volného času za použití skautských metod a principů. Celá aktivita je ovšem doprovázena poplatky, tudíž děti z rodin s menším finančním příjmem si nemohou ani tuto aktivitu dovolit. Některé prestižnější základní školy dokonce vyžadují po svých žácích účast ve skautském oddílu.

Na všech hlavních velkých ostrovech je v každé provincii jeden skautský oddíl. V *Jakartě* se takový spolek jmenuje *Kwartir Daerah Jakarta* a její členové jsou nazýváni *pramuka*.²¹ Učí se kázni, nezávislosti a spolupráci v sociálním životě.

3.3 Nízkoprahová centra

V České republice existují také nadace a neziskové organizace pro děti ze slabších socioekonomických rodin, děti z dětských domovů apod., kde vypomáhají dobrovolníci a vysokoškoláci se zaměřením na obor pedagogika. Cílem takového centra je poskytnout pozitivní alternativu trávení volného času a podporu pro děti, které zažívají sociálně nepříznivé situace. Centra nabízejí dětem a mladistvým prostory, kde se mohou setkávat se svými vrstevníky a dospělými, kteří jsou pro ně lepšími vzory. Tato sdružení mohou navštěvovat děti od 6–26 let, tudíž po celou dobu studia. Služba je nastavena tak, aby byla dostupná opravdu všem, není proto zpoplatněna. Etnická, názorová ani náboženská odlišnost není důvodem pro omezení vstupu. Děti se mohou svobodně rozhodnout, jestli a kolikrát do týdne budou dané sdružení navštěvovat, není nutné být členem a nějakým způsobem se registrovat. To dává členům možnost zůstat v anonymitě.²² V Indonésii mají děti ze znevýhodněných rodin, pokud mají štěstí,

²⁰ BLÁHA 1984, str. 24.

²¹ Znamená skaut, pochází ze složení slov *Praja Muda Karana*, což je skautská organizace pro mladé lidi v Indonésii.

²² PÁVKOVÁ 2008, str. 70.

možnost navštěvovat neoficiální školy,²³ kde se naučí základním vědomostem, ale žádná podpůrná, výchovná centra zřízena nejsou.

Ze všech výše popsaných školních i mimoškolních nabízených aktivit je zřejmé, že Indonésie má velké rezervy, co se týká vedení dětí k rozvoji osobnosti a dovedností. Školy nejsou dále propojené s kroužky, na které děti docházejí. To znamená větší zátěž pro rodiče jakožto zprostředkovatele volného času jejich dětí. Je to dáno i mnohem větším tlakem na žáky a jejich studijní výsledky oproti České republice.²⁴ Studium se staví vždy na první místo a pedagogicky (či jinak účelně) vést volný čas dětí je pro Indonésany zřídka kdy podstatné.

²³ Školy, které jsou zcela zdarma, díky tomu, že jsou pod záštitou nadačních fondů a slouží právě pro děti z chudých rodin a sirotky.

²⁴ Větší důraz na studium žáků v Indonésii je způsobeno i tím, že školství je placené.

Praktická část

Tato část se věnuje analýze nasbíraných dat na dvou základních školách a jedné univerzitě. Výzkum se zabývá otázkou, jak se změnilo mimoškolní aktivity dětí ze základních škol za posledních deset let. Základní školy byly vybrány tak, aby byly co nejvíce odlišné. Obě se nacházejí v Jakartě v městské části zvané Depok. Universitas Indonesia byla vybrána proto, že tam probíhalo mé studium při pobytu v Indonésii a tato univerzita je označována jako jedna z nejlepších.

4 Metodika výzkumu

Výzkum na Universitas Indonesia byl prováděn po dobu dvou měsíců, kdy byla sbírána data od studentů formou internetového dotazníku. Výzkum na základních školách byl prováděn po dobu jednoho měsíce za pomoci tištěných dotazníků a interview. Na obou základních školách jsem působila jako student univerzity, aby se žáci cítili příjemně a uvolněně a se záměrem představit odlišné kultury, jazyk a za získáním výzkumných dat.

Na základních školách nejprve proběhlo seznámení a sblížení se s dětmi za účelem většího otevření vůči samotnému výzkumu. Při vyplňování se děti mohli volně doptávat na jakékoliv nejasnosti a libovolné otázky. Kromě dotazníků je celý průběh zachycen i na fotografiích a videích pro lepší pochopení velkého rozdílu, který panuje mezi základními školami.²⁵

Interview bylo uskutečněno a zaznamenáno na videu i audio nahrávkách. Bylo prováděno pokaždé se dvěma učiteli na každé základní škole. Vyučující byli záměrně vybráni tak, aby při rozhovorech byla zastoupena obě pohlaví. Pokaždé byli dotazováni stejnými otázkami a byl zjišťován jejich osobní pohled na mimoškolní aktivity jejich žáků.

²⁵ Příloha č. 10 Videodokumentace k bakalářské práci

5 Místa výzkumu a účastníci

Všechna tři místa byla cíleně vybrána a nachází se ve stejné oblasti. Výzkumu se zúčastnilo padesát žáků ze dvou základních škol a padesát studentů z univerzity. Drží se mezi nimi věkové rozpětí přibližně deseti let (pro porovnání, jak situace vypadala dříve a jak vypadá dnes).

Interview proběhlo se dvěma učiteli z SD Master a dvěma učiteli z SD Negeri Anyelir. Hlasový záznam čtyř nahrávek je přidán jako digitální příloha. Všichni odpovídali na následující otázky. Vedete záměrně své žáky k nějaké pohybové činnosti? Máte ve škole předmět „tělesná výchova“? Jakou aktivní činnost²⁶ děláte s žáky nejčastěji? Převažuje na této škole činnost aktivní nebo umělecká?²⁷ Závisejí také typ aktivity na tom, zda je dítě chlapec nebo dívka? Jsou zájmové kroužky zprostředkované i školou, nebo jsou pouze mimoškolní kluby? Pokud žák vykonává sportovní/kreativní aktivitu ve škole, musí za to jeho rodiče platit?

5.1 SD Master

První pozorovanou školou byla SD Master, která je označována jako nejchudší škola v městské části Depok. Jde o jednu z mála bezplatných škol, kam dochází děti rodičů, kteří by si jinak studium pro své děti nemohli dovolit. Název SD Master je složen ze slov *masjid* a *terminal*, což lze přeložit jako terminálová mešita. Tato škola je zcela zdarma, protože je pod záštitou nadačního fondu Yayasan Bina Insan Mandiri od roku 2000. Tuto školu také podporují instituce zabývající se vzděláním, vláda a obchodní jednotky Mandiri.²⁸ Škola nabízí univerzální vzdělání a nebere ohled na to, jaké náboženství žáci vyznávají, jakého jsou pohlaví a z jakých poměrů pocházejí. Předpokládá se, že děti často musí ze školy jít rovnou do práce a pomáhat tam svým rodičům, i proto vyučování končí už brzy před polednem. Škola je vybudována z kontejnerů, které jsou naskládány na sebe. Místnosti nemají klimatizaci, a proto vyučování probíhá od sedmi do deseti hodin dopoledne. Prostory, v nichž výzkum probíhal, byly holé kontejnery, které z vnější strany vynikaly pestrobarevnými malbami. Vybavení třídy představovalo jednu malou tabuli a jeden stůl se židli pouze pro učitele. SD Master se stále s každým rokem svého fungování dostává více do povědomí všech

²⁶ Jedná se o pohybovou činnost, která je provozovaná podle jasně daných pravidel a zvyklostí.

²⁷ Činnost, u které se rozvíjí tvořivost a individualita člověka. Patří sem muzická a výtvarná umění.

²⁸ Největší banka v Indonésii.

lidí, zlepšuje své kvality a pyšní se několika příběhy dětí, které získaly stipendia v okolí a po dokončení univerzit se úspěšně začlenily do pracovní oblasti.²⁹

Učitelé

Většina učitelů, kteří vyučují v SD Master, jsou buď takoví, kteří nebyli kladně přijati společností v běžném školství, nebo jsou někteří z nich dobrovolníci. Ředitelka této základní školy měla viditelné fyzické postižení, kvůli kterému bylo odmítáno její přijetí do pracovního poměru na jiných vzdělávacích místech.³⁰ Podobně i další zaměstnanci SD Master měli určité fyzické nedostatky. Učitel arabského písma měl například kožní onemocnění a stejně tak jeho fungování v této škole vysvětlil ze stejných důvodů.

Nedostatek učitelů způsobuje, že většina z nich vyučuje všechny předměty, to znamená i ty, k nimž nemají aprobaci. V této neoficiální základní škole jde hlavně o to, aby všechny děti měly stejné možnosti do budoucího života, a to naučit se základním vědomostem a připravit se na budoucí život.

V nahrávce číslo 1 ředitelka SD Master paní Lianti uvedla (0:35), že žáci mají možnost hrát fotbal nebo basketbal na školním hřišti, ale není to povinné, jelikož předmět tělesná výchova je již zrušený. Důvodem absence tělesné výchovy je nedostatek učitelů. Dle slov ředitelky školy děti běhají za autobusy, kde praktikují zpívání nebo hraní na hudební nástroj za účelem výdělků peněz, tudíž už jen tato aktivita zahrnuje sportovní činnost. Dále ředitelka vysvětluje (1:28), že klade největší důraz na naučení a porozumění Koránu,³¹ poté až následují předměty jako matematika, společenské vědy a indonéština, tudíž není její prioritou aktivní vyžití žáků v době trvání školního vyučování. Při otázce, zda je o přestávkách dětem nabídnuta spíše činnost sportovní nebo kreativní odpověděla (2:07), že žáci mají stejnou možnost využít čas jak sportovně, tak kreativně. Dále ředitelka odpověděla (2:50), že v této škole opravdu nediferencují žáky na základě pohlaví, každý z nich se může věnovat jakékoliv aktivitě. Později ředitelka vypovídá (3:12), že v této škole se nenacházejí žádné školní kluby, které by děti mohly navštěvovat. Na vyšších stupních SMP³² a SMA³³ to žákům umožněno je, ale při docházení na tuto školu si žáci musí případné mimoškolní aktivity

²⁹ *Sekolah Master Gratis Indonesia* [online]. World press theme made by ProteusThemes.

³⁰ Příloha č. 1, Obrázek č. 5.

³¹ Základní vědomosti o Koránu se učí každý žák školy SD Master.

³² Střední škola.

³³ Střední škola vyšší.

najít sami. Jako jeden z důvodů uvedla, že učitelé jsou zaneprázdněni, tudíž nemají čas kroužky pro děti zorganizovat. Ředitelka potvrzuje (3:59), že v této škole žáci neplatí školné. Jediná částka, která se na této škole vybírá, je poplatek do třídní kasy, který činí jeden tisíc rupií³⁴ týdně na učební materiály, tisk, testy, ale ani tato taxa není po žácích nutně vyžadována.³⁵

Učitel Ielham Fauzie z SD Master uvedl v nahrávce číslo 2, že s žáky často hraje volejbal, badminton, futsal nebo basket ve volném čase (1:05). Řekl, že žáci zde mají stejnou možnost trávit volný čas na pozemku školy jak sportovním vyžitím, tak kreativním (1:22). Potvrdil (1:42), že nezáleží, jestli je žák chlapec nebo dívka, všichni mohou svobodně dělat jakoukoliv aktivitu, kterou považují za vhodnou. Dále souhlasil s výpovědí ředitelky školy, kde říká (2:25), že děti na této škole neplatí nic za zprostředkování výuky ani příležitostných volnočasových činností.³⁶

Žáci

Ve třídě žáci leželi nebo seděli na zemi a na papír psali shrbení.³⁷ Při jakémkoli zvuku z okolí hned ztráceli pozornost a při delším opakování učiva se začínali bavit mezi sebou navzájem. Žáci byli rozjívení a nejevili žádný respekt ke svému učiteli. Při komunikaci o svých zájmech se po chvíli začali otevírat a říkat, co by si všechno přáli dělat, ale při položení otázky, proč tomu tak není, většinou odpovídali, že neví. Učitelé vypověděli, že většina dětí hned po škole chodí pomáhat rodičům do práce, nebo nedělají nic, protože na ně rodiče nemají čas. Je také normální, že žáci zůstávají ve škole i po vyučování a hrají si tam s ostatními.

5.2 SD Negeri Anyelir

Druhá zkoumaná základní škola, SD Negeri Anyelir, je považována za jednu z nejlepších a nejprestižnějších škol v přilehlém okolí. Má 22 tříd, do kterých jsou žáci rozčleněni po menších skupinách, tudíž každému z nich je věnován dostatek pozornosti a vztah mezi nimi a učitelem je blízký. Může se pyšnit výbornými výsledky svých žáků, kterých chodí do školy momentálně více než 700, a mnoho z nich bývá po dokončení přijato na výborné střední školy. Prostředí školy je moderní, krásně vybavené

³⁴ 1,5 Kč podle kurzu ČNB ke dni 11. 3. 2020.

³⁵ Nahrávka č. 1.

³⁶ Nahrávka č. 2.

³⁷ Příloha č. 1, Obrázek č. 6.

s venkovním hřištěm a parkem. Výzkum probíhal ve třídě, která byla vyzdobená, měla nástěnnou tabuli a každý z žáků měl ve třídě své místo u stolu.³⁸

Učitelé

Na SD Negeri Anyelir proběhlo první interview, nahrávka číslo 3, s učitelem Dudung Badrujaman. Řekl (0:15), že volný čas děti tráví na školním hřišti a v parku. Domnívá se, že vyučování by nemělo probíhat pouze uvnitř tříd. Vypovídá (0:35), že na této základní škole probíhá povinná výuka předmětu tělesné výchovy jednou týdně, od půl osmé ráno do devíti hodin. Učitel sdělil (1:45), že rozvrh vyučovaných předmětů a přestávek mezi nimi je na této základní škole jasně daný. Od sedmi hodin do dvanácti hodin probíhají akademické předměty a na neakademické činnosti je čas až po skončení vyučování. Trávení volného času záleží čistě na zálibě dětí. Uvedl, že škola dokáže obsáhnout velkou škálu zájmů jejich žáků, od sportovních, hudebních, až po pěvecké a výtvarné. Vysvětluje (3:24), že nezáleží na pohlaví žáků v souvislosti s jejich aktivitami. Uvádí příklad, že chlapani nejsou nuceni zúčastnit se hodin tanců, ale pokud chtějí, není jim bráněno. Totéž platí pro dívky, řekl, že ve futsalovém kroužku figurují především chlapani, ale i pár dívek. Učitel také uvedl (5:10), že existují ve škole dva druhy aktivit. Jedny, které jsou zahrnuty ve školním rozpočtu, a druhé aktivity, za které si musí doplácet rodiče žáků. Jsou to zejména takové aktivity, které sami rodiče chtějí, aby škola nabídla žákům, ale škola si je nemůže z rozpočtu dovolit, tudíž poskytne místo pro uskutečnění daného kroužku, ale náklady uhradí rodiče.³⁹

Poslední nahrávka číslo 4 se uskutečnila s učitelkou Maria Ulfah z SD Negeri Anyelir.⁴⁰ Odpověděla (0:11), že po dobu školního vyučování, kdy mají žáci přestávku, se snaží s nimi vyplnit čas zájmem o literaturu. O sportovní aktivitu se až tolik nesnaží, protože na to je vyčleněn samotný předmět (0:58). Vypovídá (2:11), že ráda vidí, když děti volný čas tráví zájmem o literaturu, takže je žákům o přestávkách umožněn přístup do tříd, aby si mohli číst knihy ze školní knihovny. Pokud jde o sportovní činnosti, které by vyplňovaly volný čas žáků, jsou vytvořeny mimoškolní činnosti po skončení oficiální výuky. Pro mimoškolní činnosti existuje speciální trenér, které tyto aktivity s žáky provádí, například tanec, futsal, hra na *pianiku* nebo taekwondo. Učitelka popisuje (4:23), že neexistuje rozdíl mezi chlapani a dívkami, když se jedná o

³⁸ Příloha č. 1, Obrázek č. 12.

³⁹ Nahrávka č. 3.

⁴⁰ Příloha č. 1, Obrázek č. 11.

volnočasové aktivity. Všichni žáci hrají všechny hry dohromady, až na posilování svalů, které se jediné provádí odděleně. Vypovídá (4:58), že zájmové kroužky jsou tvořeny tak, aby si děti si samy určily, o co mají zájem, uskuteční se nábor skrze všechny ročníky a pokud je činnost naplněna dostatkem žáků, zájmový kroužek je vytvořen. Dále učitelka říká (5:38), že za určité mimoškolní aktivity se zde platit musí. Jako příklad uvádí taneční skupiny, pokud je děti chtějí navštěvovat, rodiče musí vynaložit určité finanční prostředky na věci jako jsou kostýmy.⁴¹

Žáci

Žáci jsou během vyučování velmi soustředění. S učiteli komunikují a zajímají se o nové vědomosti. O slovo se v hodinách hlásí a mají naučený respekt ke starší osobě. Školu začínají v sedm hodin ráno a končí v poledne. O velké pauze mají žáci možnost si jít číst libovolnou knihu do tříd nebo hrát hry na venkovním hřišti. Učitelé vedou žáky buď ke sportovní, nebo umělecké činnosti. Po skončení vyučování probíhají ve škole mimoškolní kroužky, které žáci mohou navštěvovat.

Na rozdíl od žáků z SD Master jevíli zájem o naučení se českých slov a frází. Doptávali se a učili se velmi rychle.

5.3 Universitas Indonesia

Celé území univerzity se rozkládá na 3,2 km² půdy, kde je v současné době vybudováno 13 fakult, jež dohromady nabízejí 291 studijních programů včetně postgraduálních a odborných. Těmito fakultami jsou jmenovitě Lékařská fakulta, Stomatologie, Ošetřovatelství, Farmaceutický průmysl, Matematika a přírodní vědy, Inženýrství, Psychologie, Společenské vědy a politika, Právo, Ekonomika, Veřejné zdraví, Počítačové vědy a Humanitní vědy. Místo výzkumu bylo záměrně vybráno z důvodu mého semestrálního působení na této univerzitě a velkou rozmanitostí studentů působících na jednom místě. Jedná se o jednu z nejlepších univerzit v celé Indonésii, tudíž se i dalo předpokládat, že studenti pocházejí z lepších poměrů a mimoškolní aktivity se v jejich životě konaly. Všichni studenti byli s tématem výzkumu a otázkami předem seznámeni. Sbíráni dat formou internetového dotazníku bylo zvoleno pro větší pohodlí respondentů vzhledem k jejich velké časové vytíženosti při studiu.

⁴¹ Nahrávka č. 4.

6 Výsledky pozorování

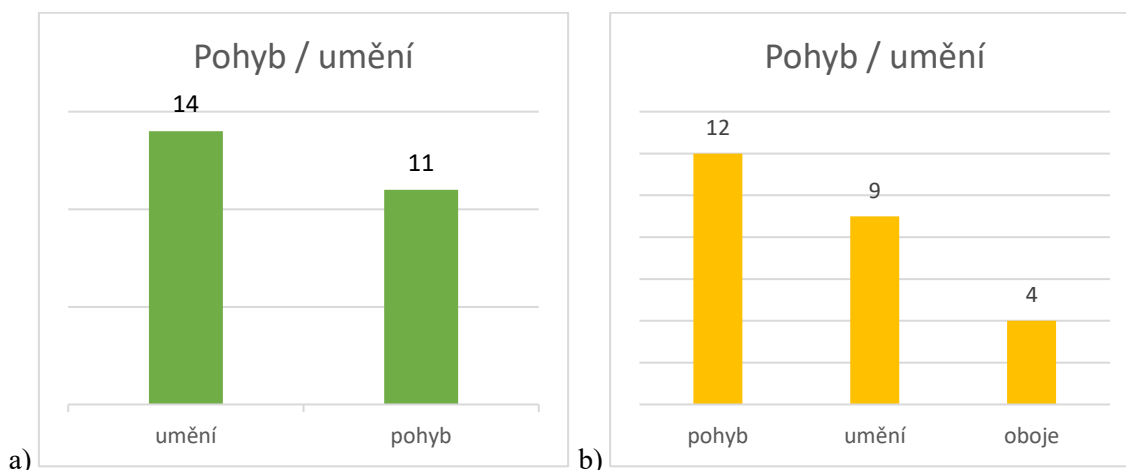
V této části práce jsou prezentovány výsledky pozorování ze dvou úrovní škol. První část popisuje různost trávení volného času mezi žáky dvou základních škol. V druhé části je objasněn rozdíl, jak aktivně využívali volný čas studenti univerzity před deseti lety a jak prožívají čas žáci základních škol dnes.

6.1 Rozdílnost aktivit SD Master a SD Negeri Anyelir

Žáci obou základních škol byli tázáni stejnými výzkumnými otázkami. Názvy jednotlivých nadcházejících odstavců jsou totožné s pokládanými otázkami. Veškeré grafy zelené barvy jsou přiděleny základní škole SD Master a grafy žluté barvy náleží základní škole SD Negeri Anyelir.

Mají žáci raději pohybové nebo umělecké aktivity?

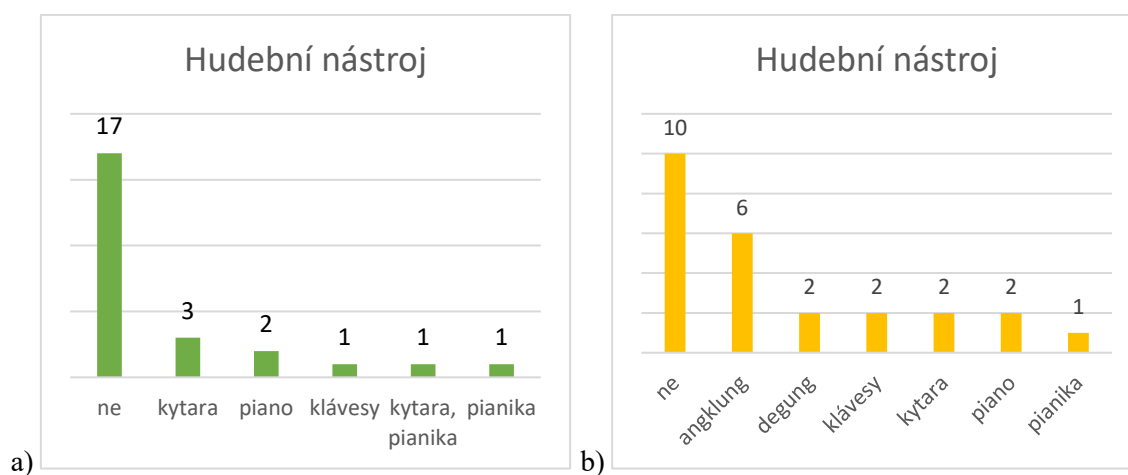
Odpovědi na první otázku lze vidět v grafu č. 1a, který pochází od žáků z SD Master a grafu č. 1b, který pochází od žáků SD Negeri Anyelir. Odpovědi zaznamenané v grafech z obou škol jsou rozdílné. 14 žáků z SD Master vypovědělo, že mají raději pohyb a zbylých 9 hlasovalo pro umění. Jelikož mají žáci na druhé základní škole daleko více možností pohybového vyžití, 12 dětí hlasovalo pro pohybovou aktivitu, 9 dětí pro uměleckou činnost a 4 žáci mají obě činnosti stejně rádi. Nikdo neodpověděl, že by neměl rád ani jednu z činností nebo k ní měl negativní vztah.

Graf č. 1: Pohybové či umělecké aktivity

Zkusili si někdy žáci zahrát na hudební nástroj?

Z grafu č. 2a je patrné, že 17 žáků z SD Master nikdy nezkusilo hrát na žádný hudební nástroj. Ostatních 8 vypovědělo, že někdy zkusili hrát na jeden z následujících hudebních nástrojů – kytara, klávesy, piano, *pianika*.⁴² Na SD Negeri Anyelir, graf č. 2b, pouze 10 žáků nikdy nehrálo na hudební nástroj. Ostatních 15 žáků uvedlo stejné nástroje jako žáci první základní školy s tím rozdílem, že se v dotaznících objevily i tradiční nástroje typické pro Indonésii, jako jsou *degung*⁴³ a *angklung*,⁴⁴ na které někdy v životě hrálo 8 žáků.

Graf č. 2: Možnost hraní na hudební nástroj

Navštěvují žáci klub i mimo školu?

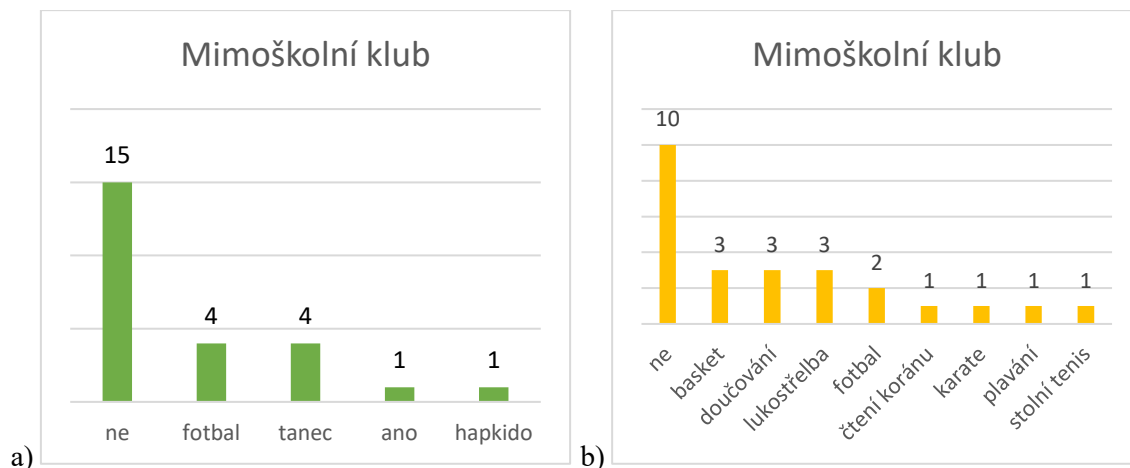
Z grafu č. 3a vyplývá, že 15 žáků nedochází na žádnou aktivitu mimo školní území. Zbylých 10 navštěvuje mimo školu aktivity jako jsou tanec, fotbal a *hapkido*.⁴⁵ Na rozdíl od druhé školy, kde pouze 10 žáků nenavštěvuje mimo školu žádný kroužek. Ovšem zbylých 15 se po škole věnuje například basketu, karate, fotbalu, lukostřelbě, plavání a stolnímu tenisu. 3 žáci odpověděli, že musí docházet po škole na doučování a pouze 1 žák odpověděl, že se po škole věnuje čtení Koránu. Zde je opět patrné, že z druhé základní školy má možnost aktivně trávit svůj volný čas více žáků, a také co se týká možnosti výběru, jsou na tom podstatně lépe.

⁴² Malý dechový nástroj podobný harmonice, na který se hraje pomocí připojené ohebné trubky.

⁴³ Skupina hudebních nástrojů, které se používají v gamelanu, typickém indonéském souboru, a jsou používány především Sundánci.

⁴⁴ Bicí hudební nástroj vyrobený z bambusu, na který se hraje pomocí třepání a je typický pro etnikum Sundánců na Západní Jávě.

⁴⁵ Jeden z bojových sportů pocházející z Koreje. Účastníci se pohybují na principu kruhu a využívá se síly soupeře.

Graf č. 3: Návštěva mimoškolního klubu

Co žáci dělají po škole?

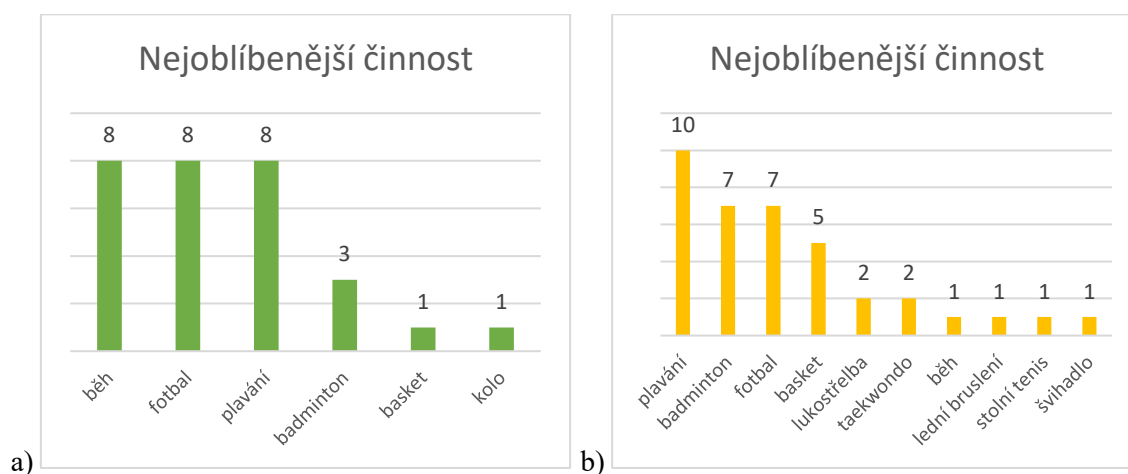
Tato otázka byla položena záměrně ve vztahu k předešlé, aby se zjistilo, jak tráví svůj volný čas ti žáci, kteří nenavštěvují žádný mimoškolní klub nebo tam chodí jen velmi zřídka. Z první školy odpovědělo nejvíce žáků, že po skončení školy doma studují. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že žáci odpočívají nebo si hrají. Zbylí studenti odvětili, že tráví svůj volný čas u televize, s telefonem nebo s rodiči. Z druhé školy také odpovědělo nejvíce žáků, že po škole, kdy nemají mimoškolní aktivity, tráví volný čas učením. Druhá nejčastější odpověď byla, stejně jako u první školy, odpočinek. A třetí nejčastější odpověď byla trávení volného času s telefonem. Ostatní odpovědi se příliš nelišily, jako například čtení knih nebo hraní si s kamarády.

Graf č. 4: Jiné činnosti po škole

Oblíbený sport mezi žáky?

Tato otázka byla položena cíleně za zjištěním, jakou aktivitu žáci dělají pravidelně, rádi a je pro ně běžně dostupná. V první škole se nacházejí tři nejoblíbenější činnosti, které můžeme vidět na grafu č. 5a, jde o plavání, běh a fotbal. Další zmiňované jsou potom jízda na kole, badminton a basket. Ve druhé škole se opět objevovala větší škála odpovědí, které lze vidět na grafu č. 5b. Nejoblíbenější sport mezi žáky je plavání. Na druhé přičce se umístily tyto aktivity: badminton a fotbal. Poté žáci také hlasovali pro bojové sporty, basket, lukostřelbu, stolní tenis a skákání přes švihadlo. Hlavní nejoblíbenější sporty se mezi žáky podstatně neliší, nejvíce odpovědí bylo pro plavání a fotbal. Výjimky se objevují jen jednotlivě u ne tak obvyklých sportů.⁴⁶

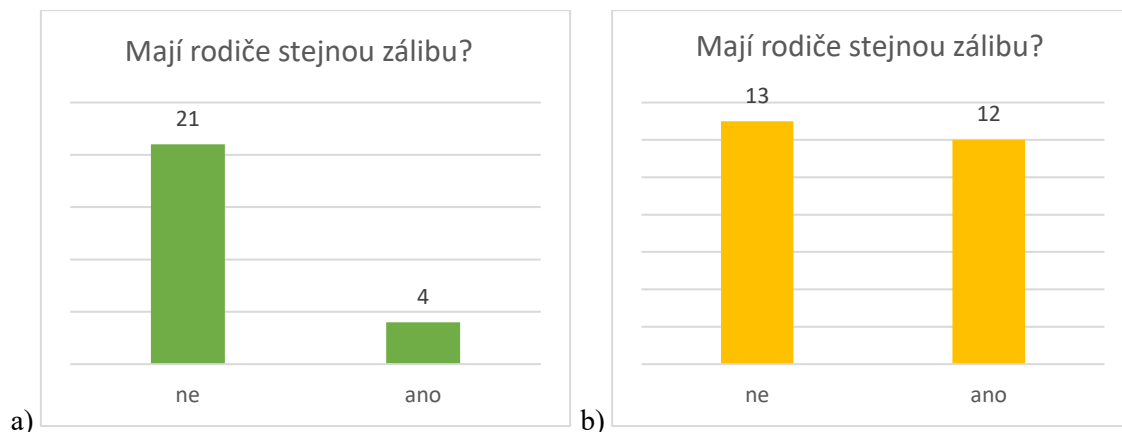

Graf č. 5: Nejoblíbenější sport mezi žáky

Mají rodiče stejnou zálibu jako žáci?

Tato otázka byla položena s cílem zjistit, zda rodiče vybírají aktivitu podle toho, co oni sami v mládí dělali, nebo ještě do dnes dělají. Ukázalo se, že v první škole, na grafu č. 6a, 21 žáků odpovědělo, že rodiče nemají stejnou zálibu v tom, co děti dělají a pouze 4 žáci mají stejný zájem jako rodiče. Na druhou stranu ve druhé škole byly odpovědi skoro vyrovnané. 13 žáků odpovědělo, že s rodiči mají stejnou zálibu v tom, co dělají ve svém volném čase a 12 žáků nikoliv.

⁴⁶ Pozn. Hodnoty v grafech neodpovídají celkovému počtu žáků, protože měli možnost hlasovat pro více než jednu svou oblíbenou aktivitu. Počet hlasů se rovná počtu zvolených aktivit.

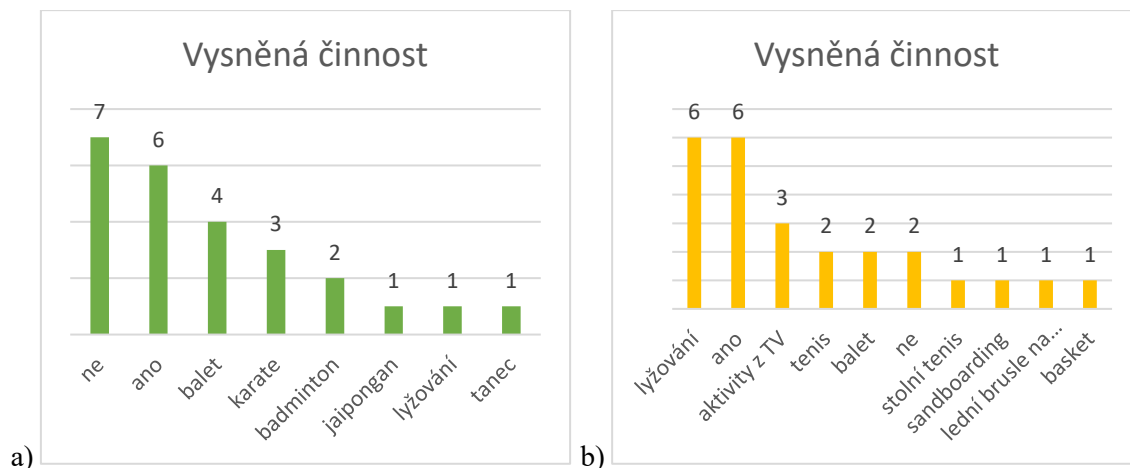
Graf č. 6: Rodiče a stejné záliby

Vysněná činnost?

Většina Indonésanů se považuje za šťastné, a proto se i umisťují na horních příčkách, co se spokojenosti života týká. Není to jen život v tropickém kouzelném prostředí, ale také přeplněných městech s kolabující dopravou. V celé Indonésii panují nepředstavitelné rozdíly v životní úrovni obyvatel. Indonésané přemýšlejí jinak než Evropané, mají jiné hodnoty a cíle v životě, a právě proto byla žákům položena tato otázka, aby se zamysleli nad tím, jakou aktivitu by si přáli vyzkoušet, kdyby měli tu možnost. V první škole, ve které jsou děti rády úplně za všechny možnosti, co ve svém životě vůbec mají, odpovědělo 7 žáků, že nemají žádnou vysněnou činnost, kterou by si chtěli někdy do budoucna vyzkoušet. 6 žáků odpovědělo, že by si nějakou činnost vyzkoušet chtěli (jinou než jen ty, na které jsou zvyklí), ale blíže ji nespécifikovali. 4 žáci odpověděli, že by chtěli někdy ve svém životě vyzkoušet tančit balet, zbylých 8 odpovědělo badminton, *jaipongan*,⁴⁷ karate, lyžování.

Ve druhé škole měli žáci větší představivost a jejich vysněné aktivity jsou zaznamenané v grafu č. 7b. Pouze 2 žáci odpověděli, že nemají žádnou činnost, kterou by chtěli zkusit. Stejně jako v první škole 6 žáků odpovědělo, že nějaká taková činnost existuje, ale blíže ji nespécifikovali. Nejvíce žáků touží po tom vyzkoušet si lyžování nebo jízdu na snowboardu. Ostatní pak odpovídali velmi odlišně, objevily se aktivity jako tenis, stolní tenis, lední bruslení, basket a balet.

⁴⁷ Tradiční, populární tanec Sundánců, obyvatel Západní Jávy, doprovázený tradiční sundánskou hudbou.

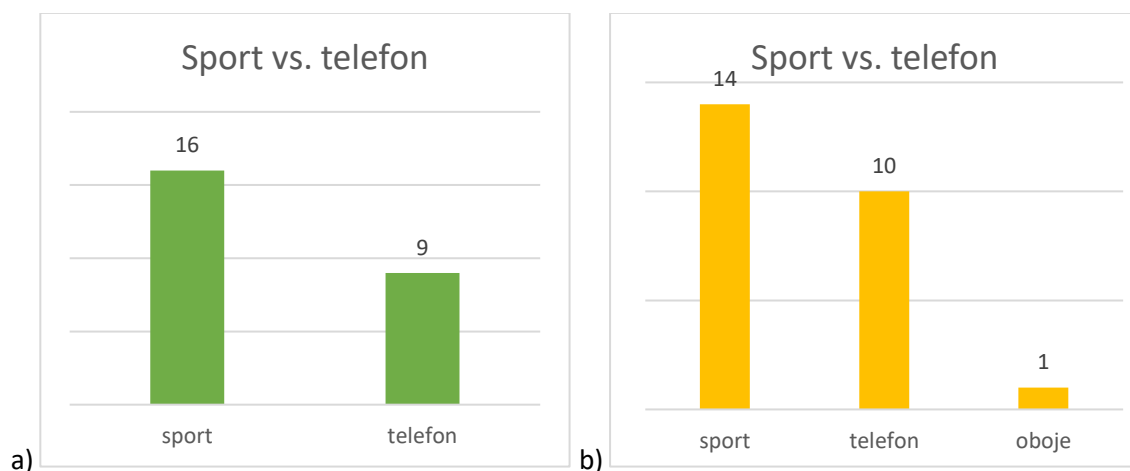

Graf č. 7: Vysněná činnost

Je lepší telefon nebo sport?

Mobilní telefon, osobní počítač a internet významným způsobem změnilý dnešní svět. Každým rokem dochází ke zlepšování možností, které nám tyto technologie nabízejí v oblasti komunikace, rychlosti a způsobu šíření informací. Ovšem ne každý z nás má stejnou možnost připojit se k internetu, ne každý jej umí používat, a tak vzniká rozdílný přístup mezi lidmi ke statku s názvem „internet“.⁴⁸

Právě proto, že moderní technologie vládou dnešní době, byla dětem položena otázka, zda považují jakoukoli formu sportu za lepší variantu trávení svého volného času, nebo je lepší vyplnit čas telefonem. V obou školách se více žáků shodlo, že je lepší trávit volný čas sportovně. V první škole bylo 16 žáků pro sport a ostatní pro telefon, jak ukazuje graf č. 8a. Ve druhé škole bylo 15 dětí pro sport a ostatní pro telefon, vidíme to na grafu č. 8b.

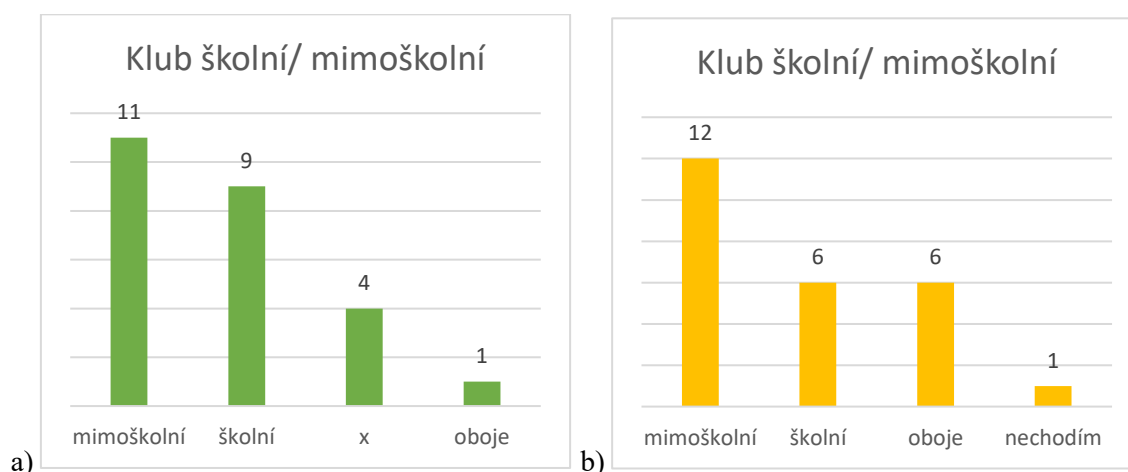

Graf č. 8: Sport vs. telefon

⁴⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [online]. Evropský fond pro regionální rozvoj.

Je klub, do kterého žáci chodí, školní nebo mimoškolní?

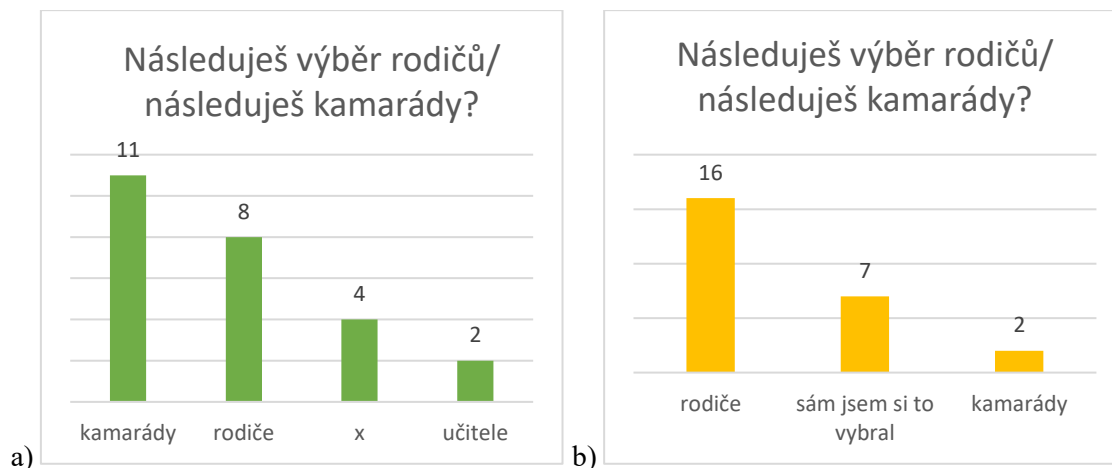
Touto otázkou bylo zjišťováno, zda škola pokrývá většinu toho, co žáci vyžadují, nebo nikoliv, a tudíž jsou žáci nuceni vyhledávat aktivity i mimo školu. Dle dotazníku a následně vytvořených grafů č. 9a a 9b je evidentní, že více žáků navštěvuje mimoškolní kluby než pouze ty, které nabízí škola. V první škole je počet žáků, kteří dochází do klubu ve škole a mimo školu relativně podobný. Ve druhé škole se tento počet liší o polovinu, 12 žáků odpovědělo, že navštěvuje mimoškolní klub, 6 tvrdí, že dochází na nějakou aktivitu přímo ve škole a dalších 6 odpovědělo, že využívá obě možnosti. Celkově z 50 dotazovaných pouze 5 žáků odpovědělo, že žádný kroužek nenavštěvují.

Graf č. 9: Klub školní nebo mimoškolní

Koho žáci následují ve výběru aktivit?

Při této otázce bylo hlavním cílem zjistit, zda rodiče vybírají kroužek pro jejich dítě, nebo se rodiče do této části vývoje jejich dítěte nezapojují a žák si sám vybere na základě toho, co například viděl u svého kamaráda nebo zda při výběru působí i jiné faktory. Odpovědi se u obou škol výrazně lišily. V první škole 11 žáků odpovědělo, že jejich výběr aktivity závisí na tom, co dělají jejich kamarádi. Dalších 8 žáků se řídí podle výběru rodičů a 2 žákům byl nápomocný při výběru aktivity jejich učitel. Ve druhé škole 16 žáků, což je celých 64 %, odpovědělo, že následují výběr rodičů, poté 7 žáků vypovědělo, že si aktivitu vybrali zcela sami a pouze 2 žáci se inspirovali výběrem svého kamaráda.

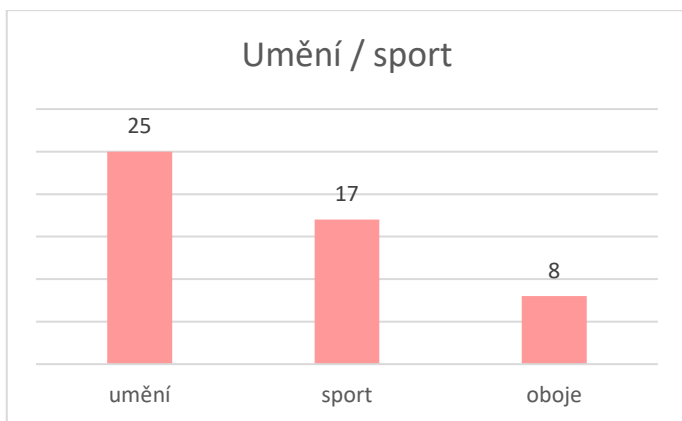
Graf č. 10: Následování výběru rodičů či kamarádů

6.2 Rozdíl mimoškolních aktivit po deseti letech

Studentům, v celkovém počtu 50, z Universitas Indonesia bylo položeno 10 otázek, podle kterých jsou nazvané následující odstavce. Otázky byly položeny úmyslně za získáním informací, jak vypadal jejich mimoškolní život v době, kdy oni sami docházeli do základní školy, a zda se odpovědi výrazně liší od 50 dotazovaných žáků ze dvou základních škol, které jsou popsány výše. Každého dotazníku se účastnily jak dívky, tak chlapci v takovém věkovém rozmezí, aby byla vidět buď shoda, nebo rozdíl mimoškolních činností za dobu 10 let.

Mají studenti raději pohybové nebo umělecké aktivity?

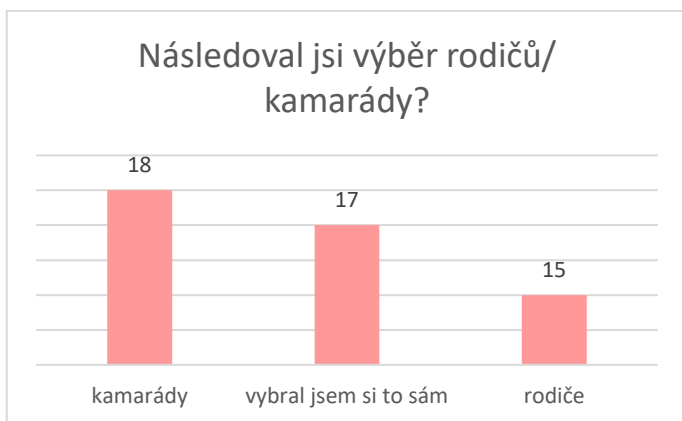
Studenti z univerzity pocházejí z nejrůznějších základních škol. Tato otázka byla položena jako první v obou průzkumech, aby si žák hned vybavil činnost, kterou provozoval a na tu se v dalším pokračování dotazníku zaměřil. Nejvíce hlasů, a to od poloviny dotazovaných studentů, dostalo umění. 17 z celkového počtu hlasovalo pro sport a 8 dalo hlas možnosti, že v dětství dělali jak něco uměleckého, tak i sportovního.

Graf č. 11: Pohyb či umělecké aktivity

Koho studenti následují ve výběru aktivit?

Tato otázka také byla použita v obou předchozích dotaznících, a to proto, aby se zjistilo, nakolik se studenti řídili podle rodičů, nebo naopak začali dělat to, co viděli u svých vrstevníků. Z grafu č. 12 je zřejmé, že jsou odpovědi velmi vyrovnané. 18 studentů se při výběru svého koníčku na základní škole řídilo podle toho, co viděli u svých spolužáků nebo vrstevníků, o jednoho méně, tudíž 17 studentů, napsalo, že aktivitu si zvolili sami bez jakékoliv cizí pomoci. 15 studentů hlasovalo, že se řídili výběrem aktivity rodičů. Všechny 3 možné typy odpovědí byly vyrovnané.

Graf č. 12: Následování výběru rodičů či kamarádů

Kolikrát studenti danou aktivitu týdně provozovali?

Tato otázka byla položena z důvodu, protože žáci ze základních škol po otázce, co za činnost převážně dělají, když přijdou ze školy, nejvíce odpovědělo, že buď studují nebo odpočívají. Tato otázka měla za cíl zjistit, zda i před 10 lety byli studenti tak zaneprázdnění studiem na základní škole, anebo nic neděláním. Nejvíce studentů (16) odpovědělo, že na kroužek chodili 2x týdně. Poté 13 studentů vypovědělo, že docházelo

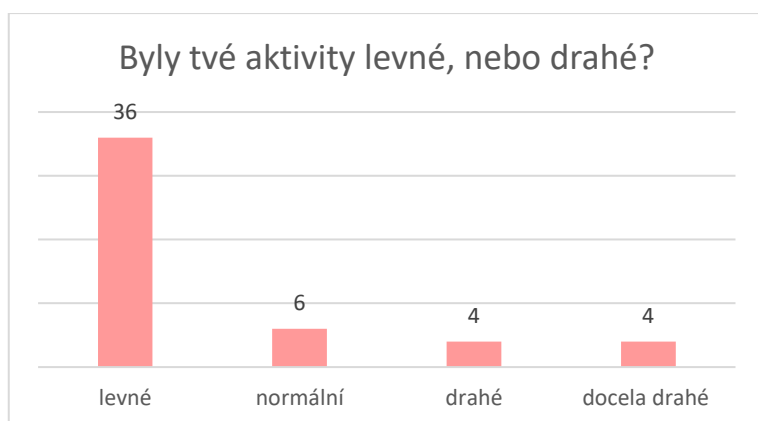
na kroužek 1x týdně. 9 studentů napsalo, že činnost provozovali 3x týdně a další studenti měli hodiny ještě vícekrát do týdne.

Graf č. 13: Frekvence provozování dané aktivity

Byly aktivity, které studenti provozovali, levné nebo drahé?

Jako dítě si člověk neuvědomuje hodnotu peněz a jen velmi málo se orientuje v tom, kolik jaká věc vlastně stojí. Studenti měli za úkol se zamyslet nad obdobím, kdy dělali činnost, ať už sportovní nebo uměleckou a zda jim nyní zpětně přijde jako drahá nebo levná záležitost. Velká většina (36 studentů) odpověděla, že jejich činnost jim i nyní přijde cenově dostupná. 6 studentů uvedlo, že cena byla optimální. A 8 studentů uvedlo, že jim zpětně přijdou aktivity, kterým se věnovali, jako poměrně drahé.

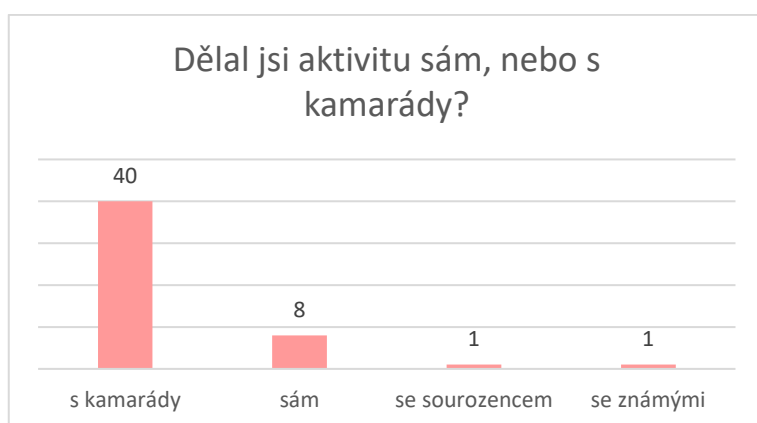

Graf č. 14: Levné či drahé aktivity

Dělali studenti aktivitu sami nebo s kamarády?

Tato otázka byla položena v závislosti na tom, podle koho si aktivitu v mládí studenti vybírali, protože společnost, ve které se nacházejí významně ovlivňuje jejich život. Dobré vlastnosti a dovednosti, které jsou společností považované za důležité, jsou

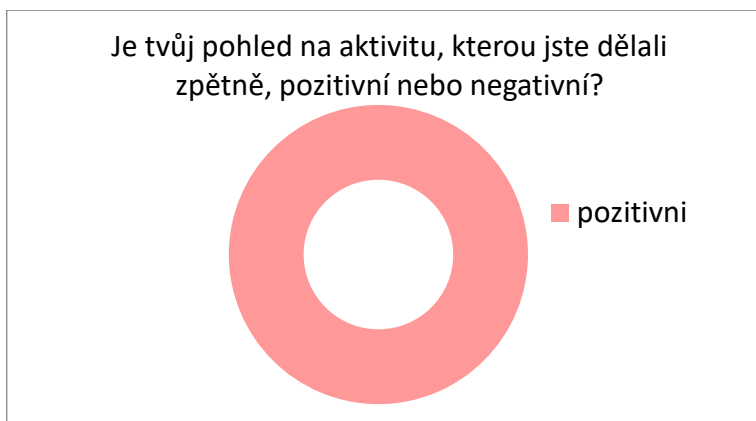
hlouběji rozvíjené a do pozadí se dostávají ty nežádoucí. Dítě je samozřejmě aktivním činitelem v celé této interakci. Působení každé sociální skupiny je specifické v určitém ohledu, od útlého věku dítě ovlivňuje hlavně rodina, později se přidávají faktory jako je škola, školní třída, spolužáci, vrstevníci. Na grafu č. 15 lze vidět, že 80 % studentů odpovědělo, že na kroužek docházeli se svými kamarády, tudíž bylo důležité, co dělají ostatní v jejich blízkém okolí. Dalších 8 napsalo, že aktivitu dělali sami, bez nikoho známého. Zbylí 2 studenti napsali, že činnost provozovali buď se známým, nebo se sourozencem.

Graf č. 15: Aktivity sami či s kamarády

Jaký je pohled studentů na aktivitu z dětství?

Je všeobecně známo, že až 85 % osobnosti dítěte se formuje v předškolním věku, tudíž je velmi důležité, jaký druh mimoškolních aktivit pro ně rodiče zvolí, nebo si oni sami vyberou. Spousta rodičů zapíše své děti do mnoha kroužků s úmyslem, že se jim to bude hodit do života a že lépe rozvinou svůj potenciál. Ovšem z většího množství aktivit mohou být děti frustrované, ne-li i pod lehkým stresem. Čím je dítě starší, tím zájmové kroužky kladou více povinností a dříve či později už není tolik času na všechny aktivity. To se neprokázalo ani u jednoho studenta z 50 dotazovaných, jak můžeme vidět na grafu č. 16. Všichni hromadně odpověděli, že vzpomínka na jejich činnost z dětství je ve 100 % pozitivní a nikdy se jim nic špatného nestalo během vykonávání dané aktivity.

Graf č. 16: Pohled na aktivitu z dětství

Dělají studenti i teď (po 10 letech) stále tu stejnou aktivitu?

Z grafu č. 17 lze vyčíst, kolik dětí u aktivity vydrží až do univerzitního věku. S přechodem na střední školu studenti jsou nuceni věnovat stále více času studiu a přípravě do školy. Při studiu na univerzitě je volného času ještě méně, a tak na mimoškolní kroužky už nezbyvá tolik času. 50 studentů dostalo otázku, zda i dnes, po zhruba 10 letech, kdy dokončili základní školu, stále dělají stejnou činnost jako tehdy. 70 % odpovědělo, že ne. 14 % napsalo, že sice aktivitu stále provozují, ale už ne tak často, jako když byli na základních školách. Pouze 10 % studentů stále dělá tu stejnou činnost bez sebemenších změn v četnosti trávených hodin. 6 % se k aktivitě vrátí jen málokdy.

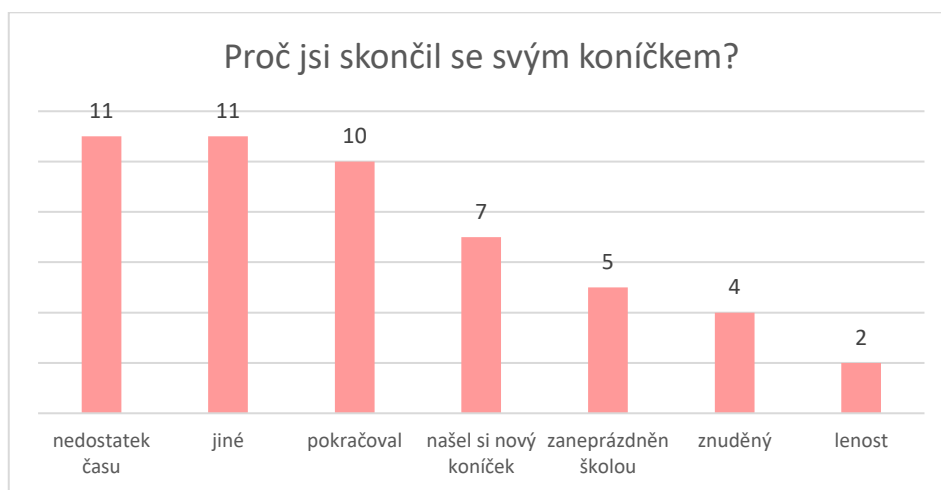
Graf č. 17: Stejně aktivity jako dříve

Proč studenti skončili se svým koníčkem?

S přibývajícím věkem roste počet povinností a člověk přebírá i více zodpovědnosti za svůj volný čas. Běžně se stává, že jakýkoliv koníček člověk dělá ve svém životě, může být okolnosti nucen s ním skončit. Důvodů pro zanechání aktivity

může být nespočet, a proto byla tato otázka položena studentům s cílem zjistit, zda i po 10 letech, kdy s mimoškolními koníčky začínali, stále činnost provozují, nebo z jakého konkrétního důvodu s ní skončili.

Celkem 17 studentů odpovědělo, že s aktivitou neskončili, buď v ní pokračovali, nebo si našli nový koníček, který je naplňoval více. 11 studentů vypovědělo, že zanechali aktivit kvůli nedostatku času, což souvisí s důvodem dalších 5 studentů, kteří napsali, že byli moc zaneprázdněni školou, než aby měli časovou kapacitu ještě i na nějakou aktivitu navíc. Pouze 4 respondenti uvedli, že aktivitou byli znuděni a 2 přestali kvůli své vlastní lenosti. 11 studentů napsalo, že to bylo z jiných důvodů a dále neuvodli, o jaké šlo.

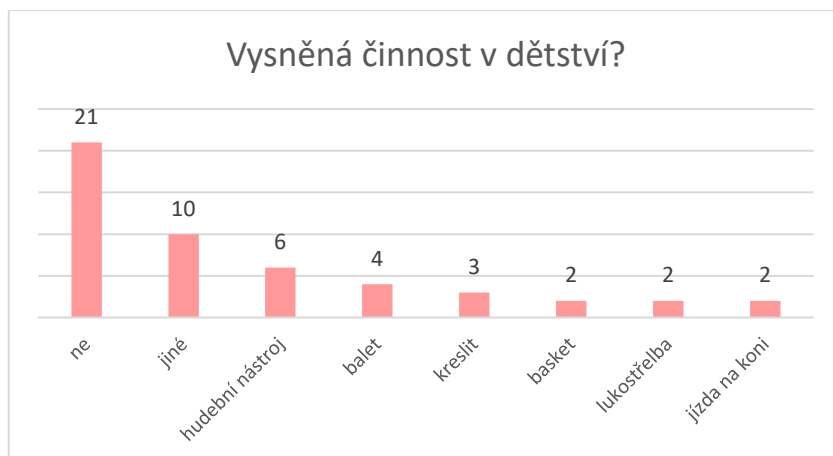

Graf č. 18: Důvod ukončení svého koníčku

Vysněná činnost?

Tato otázka byla záměrně položena v obou dotaznících, jak pro děti ze základních škol, tak pro studenty z univerzity. Jak již bylo zmíněno, západní myšlení je velice odlišné od životního stylu Indonésanů. Otázka měla za cíl nastínit, jaké představy a touhy mají Indonésané, pokud by měli neomezené možnosti ve volbě svých koníčků. Odpovědi zobrazuje graf č. 19.

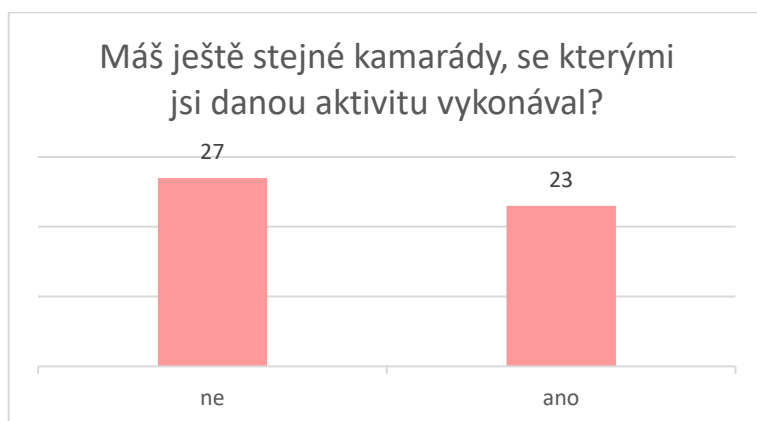
Celkem 21 studentů, což je celých 41 % z celkového počtu, napsalo, že jako děti neměli žádnou vysněnou aktivitu, nebo si toho nejsou vědomi, kterou by v životě chtěli zkusit. Nejvíce studentů, celkem 6, odpovědělo, že by chtěli hrát na hudební nástroj. 4 si přáli vyzkoušet balet. Další 3 napsali, že si vždy chtěli vyzkoušet kreslení a zbylých 6 studentů uvedlo činnosti jako basket, jízda na koni a lukostřelba.

Graf č. 19: Vysněná činnost v dětství

Mají studenti dodnes nějaké kamarády z daného kroužku?

Dospívání je složité období plné mnoha změn, kdy člověk hledá jak sám sebe, tak hledá místo ve společnosti, kam by nejlépe zapadl a kde by se cítil nejlépe. Během tohoto procesu, kdy zkouší nové věci a zanechává starých, se dostane do spojení s hodně lidmi, kteří buď nezanechají v jeho životě žádnou stopu, nebo ho naopak změni a navedou jiným směrem. V grafu č. 20 se nacházejí vyhodnocené odpovědi na otázku, zda jsou stále studenti ve spojení se svými kamarády, s nimiž v dětství dělali nějakou aktivitu. 54 % studentů odpovědělo, že se již nestýká s žádným ze svých kamarádů, se kterým sdíleli společnou mimoškolní činnost. Zbylých 46 % odpovědělo, že se s dotyčnými stýká i v dnešní době.

Graf č. 20: Stejní kamarádi z daného kroužku

6.3 Vyhodnocení nasbíraných dat

Žáci základních škol ještě nemají dost vysokou finanční gramotnost na to, aby posoudili, zda jejich aktivity jsou drahé, levné nebo zda je cena přiměřená. Tato otázka tedy byla směřována pouze na studenty univerzity, kteří z 84 % odpověděli, že ceny za jejich mimoškolní aktivity byly normální až levné. Ze získaných informací můžeme tedy vyvodit, že běžná indonéská rodina si může dovolit zaplatit za mimoškolní aktivitu pro své dítě za předpokladu, že má tato rodina finanční prostředky poslat toto dítě dále na studium na střední školu a univerzitu. Studenti tak odpovídali proto, že si nejsou vědomi toho, že by jim bylo něco odepřeno z důvodu nedostatku peněz.

Při otázce o vysněné činnosti, kdy měli všichni žáci možnost popustit hranice své fantazie, se nejvíce vysokoškolských studentů shodlo na tom, že toužili hrát na hudební nástroj, nebo dělat balet. Nejčastější odpovědi žáků ze základních škol, i z důvodu větší sledovanosti televizních pořadů a filmů než před 10 lety, bylo lyžování a druhé místo zaujal balet.

Pozitivní zjištění z výzkumu se také týká dnešní digitální doby a vztahu dětí k elektronice. Žáci nebyli nabádáni ani nuceni se přiklonit k žádné z odpovědí. 61 % z nich napsalo, že má mnohem raději jakoukoli sportovní aktivitu nežli si hrát na mobilním telefonu. Zbýlých 39 % uvedlo, že si raději vezme telefon a tráví volný čas hraním her nebo používáním sociálních médií.

Dalším zajímavým výsledkem pozorování je, podle koho se děti řídily ve výběru toho, čemu se budou věnovat potom, co jim skončí vyučování. Z 50 vysokoškolských studentů odpovědělo 36 %, že následovali svého kamaráda, 34 % věřili svému úsudku a kroužek si vybrala bez dopomoci a 30 % poslechl rodiče. Co se ale žáků ze základních škol týká, procenta se značně změnila. V dnešní době už rozhodně méně dětí následuje své kamarády, pouze 26 %, zato rodiče výrazně převzali péči při obstarávání náplně volného času, až 48 % rodičů tedy vybírá činnost pro své dítě. Nejvýrazněji se zmenšilo procento žáků, kteří si o své aktivitě mohou rozhodovat sami, na pouhých 14 %. Zbýlých 6 % žáků je ovlivněno jinými faktory při výběru.

Z 50 vysokoškolských studentů dělalo 40 z nich aktivitu se svým kamarádem, ale pouze 23 z nich má stále bližší vztah s někým z dětského kroužku až dodnes.

7 Závěr

V této práci jsem se zabývala tím, do jaké míry socioekonomická situace rodin determinuje, zda jejich děti chodí, nebo nechodí na kroužky. Každý z nás má jinou startovní pozici v životě, a ne každé dítě má šanci na plnohodnotný život. V Indonésii funguje neoficiální, bezplatná škola, kterou je SD Master, kde děti mohou nejen získat základní vědomosti, ale také si vyzkoušet zdarma aktivity, ke kterým by jinak neměli možnost se dostat. I když děti ovlivňuje horší socioekonomický faktor své rodiny, mají stále možnost, i když více omezenou než děti z bohatších rodin docházející do placených škol, využít aktivně svůj volný čas.

Z 50 tázaných žáků základních škol má 30 z nich nějakou mimoškolní aktivitu, zbylých 20 žáků buď nemá žádný koníček, nebo navštěvují ty kroužky, jež zprostředkovává škola. Z průzkumu vyplývá, že mimoškolní kroužky nabízejí dětem převážně sportovní vyžití nebo bojové umění. Tancem a hudbou se zabývají spíše kroužky, které nabízejí školy svým žákům.

Postoj žáků v Indonésii na základních školách k mimoškolním aktivitám je velmi kladný. 100 % studentů z univerzity potvrdilo, že má pozitivní zkušenosti s aktivitami, které prováděli v čase, kdy navštěvovali základní školu. 57 % studentů z univerzity mělo mimoškolní aktivity umělecky orientované a 43 % studentů se zaměřovalo na sportovní aktivity. Nynější situace mimoškolních činností je naprosto vyrovnaná, kdy 50 % žáků ze základních škol odpovědělo, že jejich koníčky se týkají umění a druhá polovina se věnuje koníčkům se zaměřením na sport. Z toho vyplývá, že žáci nebyli dříve ani nyní výrazněji nakloněni pouze k jedné možnosti trávení svého volného času.

Po celou dobu výzkumu, ať už při hledání zdrojů či při vypracovávání této práce, jsem se neseťkala s tím, že by děti byly rozdělovány, omezovány či diskriminovány na základě jejich pohlaví. Potvrdila to i nahrávka č. 4 s paní učitelkou Lianti z SD Negeri Anyelir, ve které jasně řekla, že v Indonésii neexistuje rozdíl při konání sportovních nebo uměleckých aktivit mezi chlapcem a dívkou.

Tato práce představila počínání dětí, s rozmanitými životními předpoklady, v Indonésii ve svém volném čase. Dá se tedy konstatovat, že v Indonésii může mít většina dětí stejné počáteční možnosti i přes obrovské sociální rozdíly. Kvůli nedostatečné indonéské odborné literatuře, práce neposkytuje komplexní přehled o celé

situaci, avšak může být základním materiálem pro další a hlubší výzkum, který může odhalit významná data.

Summary

The socio-economic status of the family is decisive in a child's future life. Indonesia has good elementary schools. Nevertheless, they also have non-official schools that some of the poorest children and orphans can attend. So, almost every child living in a more advanced province has the opportunity for education and spend their leisure time meaningfully. Indonesia carried out a children's clubs around ten years ago. Most of the university respondents, who are already financially literate, said that for a regular Indonesian family, children's clubs, were not expensive.

Most pupils in elementary schools have extracurricular activities after school. For those who do not attend any, their schools provide limited activities, such as traditional dance classes. Throughout the research, no child shows any negative attitude toward being active. Nowadays, children's interests are completely balanced between creative activities and sport activities.

The research shows that parents caring more about their children's leisure time. Nowadays parents are stricter in what children should do, ten years ago pupils had more freedom to make decisions on their own. An important fact is that children in Indonesia are not judged by any religion, skin color or their gender; all of them are equal.

Seznam literatury

BLÁHA, Václav. *Výchova mimo vyučování na základních školách*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1984. ISBN 14-289-84.

CAMP, William G. Participation in Student Activities and Achievement: A Covariance Structural Analysis. *The Journal of Educational Research* [online]. Vol. 83, No. 5, pp. 272-278. ISSN 0022-0671. [vid. 06.03.2020]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/27540397?seq=1>

HODAŇ, Bohuslav. Volný čas a jeho současné problémy. *Sborník příspěvků přednesených na vědeckém symposiu v Olomouci, ve dnech 20. a 21. května 2002*. Olomouc: Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci, 2002. ISBN 8085783371 9788085783377.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

HOLLOWAY, Sarah L., VALENTINE, Gill. *Children's Geographies: Playing, Living, Learning*. London: Routledge, 2000. ISBN 9780415207300.

JOSHIOVÁ, Liat Hughes. *Odpojte své dítě od sítě*. Praha: Euromedia Group, 2018. ISBN 978-80-7549-632-4.

MEISNER, Josef. Antropologická funkce volného času mládeže. *Pedagogika*. Červen, 1968. ISSN 0031-3815.

MUNANDAR, S. C. Utami, SEMIAWAN, Conny. *Approaches to Enhance Children's Creativity in Indonesia*. Jakarta: Clearinghouse for Information on Women in Development, 1988.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6

PODHORNÁ, Sandra, 2016. *Vliv informačních technologií na volnočasové aktivity dětí na 1. stupni základních škol*. Olomouc, diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, pedagogická fakulta.

SEKOT, Aleš. *Rodiče a sport dětí*. Brno: MUNIPRESS, 2019. ISBN 978-80-210-9293-8.

SELUCKÝ, Radoslav. *Člověk a jeho volný čas*. Praha: Československý spisovatel, 1966. ISBN 22-167-66.

SCHNEIDEROVÁ, Hana a kolektiv. *Teorie školní a mimoškolní výchovy*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. ISBN 14-524-88.

URBAN, B. S. *Úvod do teorie estetické výchovy*. Praha: UK, 1970.

VAŽANSKÝ, Mojmir. *Základy pedagogiky volného času*. Vyd. 2. Brno: Print – Typia, 2001. ISBN 80-86384-00-4.

VÍTKOVÁ, Eliška, 2009. *Mimoškolní sportovní aktivity dětí na 1. stupni ZŠ*. Praha, bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.

ZATŘEPÁLKOVÁ, Iva, 2008. *Denní režim dětí ve škole a možnosti zařazování pohybových činností jako psychologického činitele*. Praha, bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.

ŽALOUĐÍKOVÁ, Iva. *Změny v psychice a chování u dospívajících ve věku 11-15 let*. Brno: 2013. Duha 1/2013. ISSN 1804-4255

[Sekolah master gratis indonesia](#) [online]. World press theme made by ProteusThemes. (26. říjen 2016). [vid. 26.01.2020]. Dostupné z: <https://yabim.org/>

[ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD](#) [online]. Evropský fond pro regionální rozvoj. (14.11.2019). Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/vykazy/vyberove_setreni_o_informacnich_a_komunikacnich_t_echnologiich_v_domacnostech_a_jejich_vyuzivani_jednotlivci

Seznam příloh

Příloha č. 1 Fotodokumentace	49
Příloha č. 2 Dotazníky studentů UI (na CD)	
Příloha č. 3 Dotazníky žáků SD Master (na CD)	
Příloha č. 4 Dotazníky žáků SD Negeri Anyelir (na CD)	
Příloha č. 5 Nahrávka č. 1 (na CD)	
Příloha č. 6 Nahrávka č. 2 (na CD)	
Příloha č. 7 Nahrávka č. 3 (na CD)	
Příloha č. 8 Nahrávka č. 4 (na CD)	
Příloha č. 9 Přepis nahrávek (na CD)	
Příloha č. 10 Videodokumentace k bakalářské práci (na CD)	

Přílohy

Příloha č. 1 Fotodokumentace

Obrázek č. 1: Představení žáků v Saung Angklung Udjo v Bandungu

Obrázek č. 2: Hra na angklung v Saung Angklung Udjo v Bandungu

Obrázek č. 3: Vstupní brána SD Master

Obrázek č. 4: Vnitřní prostory SD Master

Obrázek č. 5: Ředitelka SD Master, nahrávka č. 1

Obrázek č. 6: Třída žáků SD Master

Obrázek č. 7: Žáci SD Master

Obrázek č. 8: Interiér SD Negeri Anyelir

Obrázek č. 9: Kancelář učitelů SD Negeri Anyelir

Obrázek č. 10: Učitelký sbor SD Negeri Anyelir se třemi studentkami z Univerzity Palackého v Olomouci

Obrázek č. 11: Učitelka SD Negeri Anyelir, nahrávka č. 4

Obrázek č. 12: Třída žáků SD Negeri Anyelir

Obrázek č. 13: Žáci SD Negeri Anyelir

Obrázek č. 14: Kampus a knihovna Universitas Indonesia

Obrázek č. 15: Spolužáci a účastníci výzkumu z Universitas Indonesia